

Sasuri Paulus hia dhèu parcaya ètu kota Roma

Lii maho'o

¹ Sasuri ne nèti ja'a, Paulus. Ama Lamatua pili nare le ja'a ho j'aj'i dhèu pajuu-paleha Yesus Kristus. Ka Na ded'e ja'a j'aj'i ana pua-paleha Kristus, ho laku lole Lii Lolo Be'a Na dènge dhèu ètu mia-mia.

²⁻³ Uru èèna, Ama Lamatua dhu ator tèke le, ho dhèu rèti lii padhai Na suri j'ara-j'ara nèti Lii Lolo Be'a èèna ètu Sasuri Mola-Mèci Na. Te, ètu d'ara Sasuri ne, Lamatua pajaji neo hia mai Ana Na Yesus, ho j'aj'i dhèu rai-haha. De limuri ne, lii moa Na èèna j'aj'i le, lula Yesus dhu mai le nèti ana-èpu dhèu aae Daud.

⁴ Te ngaa re èci hari, Ama Lamatua pad'elo tadha, peka na, Yesus Kristus èèna, Ana Nèngu kahèi. Te Roh Yesus èèna, mola-mèci tare're'a, sama sèmi Ama Lamatua. Aa Lamatua pake koasa Na, sèna ka pamamuri hari Yesus nèti mamadhe Na. Nèti èèna ka, èdhi te'a, na, Ana Ama Lamatua èèna, nuka Kètu èdhi, Yesus Kristus.

⁵ Yesus pad'elo d'ara hua iia Na mi ja'a, te Na pili nare le ja'a j'aj'i dhèu pajuu-paleha Na, ho lole lii aj'a-nori Na buli mia-mia. Dad'èi Na, dhèu dhu Yahudi boe parcaya Ne kahèi, aa mamuri madhutu dad'èi Ama Lamatua. Ja'a neo kahèi,

sèna ka dhèu nèti suku aa'i-aa'i lèka Kristus, aa mamuri madhutu dad'ei Na.

6 Sèmi èèna kahèi dènge miu ètu kota Roma. Miu j'aj'i nèti suku ae-ae nèti mia-mia, Yesus Kristus dhu hag'e nare le miu, peka na, "Mai ka! Mai j'aj'i dhèu unu Ja'a!"

7 Nèti èèna ka, ja'a pa'adhu sasuri ne hia miu ètu Roma, dènge pasanèd'e, peka na, Ama Lamatua sue miu. Nèngu manèngi kahèi ho miu j'aj'i dhèu unu Na dhu mamuri mola-mèci.

Ja'a sabaj'a sèna ka Ama èdhi, Ama Lamatua, dènge Kètu èdhi, Yesus Kristus, pad'elo d'ara hua iia Ra, aa hia miu mamuri dènge mera-milu.

Paulus sabaj'a hia angalai na sèra

8 Ja'a bhoke sasuri ja'a ne, dènge manèngi makasi ae-ae mi Ama Lamatua, lula Yesus Kristus sab'a ètu d'ara miu. Ja'a manèngi makasi kahèi, lula dhèu dhu pea ètu rae-rae d'ara paredha Roma, ra palolo lula-nèti parcaya miu mi Yesus.

9 Ja'a loe boe sabaj'a hia miu. Tare'a! Lamatua mesa Na ne'a, na, ngaa dhu ja'a padhai ne, lèke. Nèngu ne'a kahèi, na, ja'a ne sab'a dènge d'ara kateme ho lole dènge dhèu Lii Lolo Be'a nèti Ana Na.

10 Lod'o-lod'o ja'a manèngi-mangaj'i, ja'a peka sèmi ne'e ka: "Lamatua, ja'a mesa ku ke'a boe j'ara na tasamia. Te ngaa, ladhe madhutu dad'ei Lamatua, na, bhoke la j'ara, sèna ka ja'a bisa laku pangad'o dènge angalai ja'a sèra ètu Roma."

11 Ja'a sabaj'a sèmi èèna, te ja'a neo titu kèna kèdhi miu, sèna ka ja'a bisa bagi hia miu koasa

nèti Roh Lamatua, ho hud'i laa miu j'aj'i dhèu unu Lamatua dhu taha pa'èra-èra.

¹² Madhutu a'abhu ja'a sèmi ne'e ka: ladhe ja'a j'aj'i dhiu pea dènge miu, ja'a neo pa'èra d'ara miu, ho sèna ka parcaya miu asa èra. Aa ja'a neo kahèi ho miu pa'èra d'ara ja'a.

¹³ A'ari pasue aa'i-aa'i! Ja'a d'èi ladhe miu me'a, na, ja'a neo ae le ho dhiu pangad'o dènge miu ètu Roma. Te ngaa toke sange ne'e, dhodhoka tao nelu di. De ladhe ja'a j'aj'i dhiu, ja'a sanao sèna ka abhu dhèu ae era dhu lèka èra Kristus, sama sèmi dhu ja'a abhu ètu era-era leo. Ladhe sèmi èèna, na, rui-j'aj'èra ja'a abhu hua-hela dhu be'a.[◊]

¹⁴⁻¹⁵ Masi ka, tasamia èèna ka, ja'a hud'i lole ku Lii Lolo Be'a Lamatua mi dhèu aa'i-aa'i. Mi dhèu dhu pake lii Yunani do, dhèu dintiu dhu pake lii leo, dhèu kapai do, dhèu haha do, dhèu sakola do, dhèu sakola boe. Nèti èèna ka, ja'a pa'èra neo dhiu sa Roma, sèna ka paraga dènge miu.

Lii Lolo Be'a Lamatua dènge koasa ho hia mamuri mi dhèu aa'i-aa'i

¹⁶ Ja'a makae boe ciki sa, dènge Lii Lolo Be'a Lamatua Yesus. Te ladhe abhu dhèu dhu parcaya Ama Lamatua, Lii Lolo Be'a ne dènge koasa nèti Lamatua, ho patabuli dhèu ne'e nèti koasa sasala-sasigo na. Dhèu Yahudi ka dhu re'a uuru j'ara ne'e ne, heka dhèu suku leo sèra këna.[◊]

¹⁷ Lii Lolo Be'a ne pad'elo kahèi j'ara Lamatua ho pamola dhèu nèti sasala ra. Aa'i-aa'i sèra sa

[◊] **1:13** Lii Lolo nèti Dhèu Pajuu-paleha 19:21 [◊] **1:16** Markus 8:38

bisa j'aj'i, sad'i dhèu parcaya Ne. Te dhu suri le ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Lamatua, peka na, "Dhèu hud'i parcaya uuru ku Ama Lamatua, heka bisa pabe'a dènge Nèngu kèna. Te ladhe ra mamuri dènge parcaya Ne, heka abhu mamuri dhu lèke kèna."[◇]

Lamatua nasa dènge dhèu dhu ro'o boe tadhe Ne

18 Te ngaa Ama Lamatua peka le, na, abhu dhèu dhu pusi-pahae boe Nèngu. Aa abhu dhu ad'u-ue rupa-rupa j'ara bhelu-katub'a. Te ngaa Lamatua sèmi nare boe tatao rèngu sèra. Lula ètu d'ara iiki rèngu, dhu re'a le, mia ka dhu lèke. Masi ka sèmi èèna, te ngaa rèngu loe boe tao j'ara-j'ara dhu lèke boe sèra. Ra kakèj'i dhèu, toke dhèu re'a heka mia ka dhu lèke. Nèti èèna ka, Ama Lamatua papuru hahuku nèti dedha-liru, sèna ka paj'èra si.

19-20 Dhèu se'e se, abhu boe alasan ho siri iisi ra, lula j'ara-j'ara dhu pahuni boe dhu dhèu bisa re'a mèu nèti Lamatua. Te Ama Lamatua mesa Na ka dhu pad'elo! A'abhu Ja'a sèmi ne'e ka: mulai nèti Na paj'aj'i dedha-liru dènge rai-haha, toke d'ai sange ne'e ne, ladhe dhèu neo re'a mèu nèti ngi'u Lamatua, aa dènge koasa Na dhu dènge boe too-lane èèna, bisa kahèi! Masi ka ladhe tèdhi boe Ama Lamatua, te ngaa dhèu bisa tadhe Ne nèti ngaa-ngaa dhu Na ad'u-ue. Nèti èèna ka, ja'a peka, na, dhèu bhelu sèra abhu boe alasan ho siri iisi ra, peka na, "Ja'a ke'a boe ngaa-ngaa nèti Ama Lamatua."

[◇] **1:17** Habakuk 2:4

21 De masi ka rèngu re'a j'ara-j'ara Lamatua, te ngaa ro'o boe mangaku, na, "Lamatua èèna, Ama Lamatua èdhi!" Rèngu se ro'o boe, manèngi makasi mi Lamatua kahèi. Ka ngangee ra j'aj'i kahèlu, toke ra re'a heka ngaa dhu lèke. Rèngu j'aj'i bingu aa padhai lii rupa-rupa dhu kolo-kapua aad'o lula-nèti Ama Lamatua. Aa d'ara ra maroga aatu-aatu.◊

22 Rèngu èci-èci padedha iisi ra, peka na, "Ja'a ke'a mèu madha j'ara ae-ae!" Masi ka ngangee ra sèmi èèna, te ngaa madhutu mola-mola na, rèngu goa titu kèna.

23 Ka dhèu se pahaha boe iisi ra mi Ama Lamatua dhu kapai risi eele èèna, te rèngu peka na, "Ji'i pusi boe Lamatua sèmi èèna!" Te ngaa ra sogo-tagu mi rupa-rupa patung, raropa sèmi dhèu rai-haha, sèmi manu-bhui sa, do sèmi badha leo sèra, toke d'ai patung dhu rupa sèmi mege sa. Dènge ra sogo-tagu sèmi èèna, rèngu tule eele Ama Lamatua dhu mamuri taa-taa, ho ra gati eele dènge mèdha-panyau dhu bisa madhe!◊

24 Nèti èèna ka, Lamatua soro tèke si, sèna ka ra ad'u-ue madhutu dad'èi rèngu. Na soro tèke si, ho ra tao j'ara bhelu-katub'a rupa-rupa, dhu amo le étu d'ara rèngu. Toke rèngu se re'a heka makae sa hèi. Hèia dènge ngi'u aae ra, rèngu ad'u-ue madha j'ara kaj'alu rupa-rupa, aa ra tao sèmi èèna kahèi dènge dhèu leo.

25 Ètu d'ara iiki ra dhu re'a le j'ara-j'ara dhu lèke nèti Ama Lamatua, te ngaa ro'o boe

◊ **1:21** Epesus 4:17-18 ◊ **1:23** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 4:16-18

madhutu. Ngangee rèngu dhu mocca le, hèia ra pangee, na, "Be'a risi èdhi tao rupa-rupa. Masi ka pakarehe aa'i-aa'i, ngaa-ngaa tao boe!" Ra koa-kad'iri mèdha dhu Lamatua paj'aj'i, te ngaa rèngu pahaha boe iisi mi Lamatua dhu paj'aj'i mèdha se. Ra tao iisi sèmi dhèu dhu mola-mèci, te ngaa dhu mola-mèu lao di!

Dhu lèke ka, ladhe èdhi dhèu rai-haha ne koakio taruu Ama Lamatua! Èèna ka dhu mèci!

26 Nèti bhabhelu-katub'a rèngu sèra ka, Lamatua soro tèke si, ho rèngu tao karehe sèmi èèna madhutu dad'èi ra. Hèia ra tao rupa-rupa j'ara makae, dhu dènge heka d'ara makae. Bhèni ra, ro'o heka pa'èci dènge mone dhèu èmu ra, te ngaa d'èi tao dhu lèke boe. Te bhèni j'unu tao j'ara makae dènge bhèni.

27 Dhèu mone sèmi èèna kahèi! Ra d'èi heka j'unu pa'èci dènge dhèu èmu ra, te ngaa d'èi j'unu dènge dhèu mone leo! Rèngu se, dhu dènge heka d'ara makae! Nèti èèna ka, pe rèngu dui rare j'aj'èra pamèci dènge tatao rèngu sèra! Te rèngu se dhu sigo eele kaj'èu le, nèti j'ara dhu lèke.

28 Ra pangee, na, "Be'a risi baku patai-patapa dènge Lamatua." Nèti èèna ka, Lamatua soro tèke si, sèna ka ra tao madhutu dad'èi ra! De rèngu ngee dhoka dhu karehe di! Ka ra tao j'ara-j'ara dhu lèke boe!

29 Mamuri ra pènu dènge rupa-rupa bhabhelu-katub'a. Ka re'a heka tao dhu be'a, te ngaa dhoka dhu bhelu di. Rèngu manga'a. Èci tèke d'ara dènge èci. Èci d'èi boe karisi èci. Èci pamadhe

èci. Ra d'èi patao-palaha. Ra kapod'e-kabèli. Ra leko-monya. Ra d'èi padhai-kakoli dhèu.

³⁰ Rèngu d'èi pa'ele iie kolongara dhèu. Ra palab'a dènge Ama Lamatua. Ra kurang ajar, d'èi pahahe dhèu, d'èi paddedha iisi, d'èi tengé j'ara-j'ara karehe, aa d'èi palab'a dènge ina-ama ra.

³¹ Ro'o boe re'a dènge j'ara dhu mola. Ro'o boe re'a dènge lii pamoaa unu ra, ka dhèu lèka heka rèngu. Re'a boe sue dhèu. Dènge boe d'ara kasia ciki sa mi dedha dhèu.

³² Rèngu re'a le atora Ama Lamatua dhu peka na, "Dhèu dhu tao rupa-rupa bhabhelu, hud'i abhu huku madhe." Masi ka re'a le atora ne, te ngaa loe boe tao rupa-rupa bhabhelu. Mesa boe se'e se di, te ngaa ra dadugu-rariu dhèu leo, sèna ka tao bhelu kahèi. Ne'e ne seli-kolane!

2

*Lamatua nasa kahèi dènge dhèu Yahudi dhu
Na hag'e nare le*

¹ Èu dhu tadèngi le rupa-rupa j'ara bhabhelu-katub'a deo na, si? Hèia èu pangee, na, "Bhabhelu dhèu se'e seli-kolane!" Ladhe èu pangee le sèmi èèna, na, mu mage-mage, ee! Te èu mesa mu bhelu sèmi èèna kahèi. Nèti èèna ka, èu dènge boe alasan ho siri iisi èu, masi ka èu necee èèna ka. Ladhe èu peka, na, lèke tare'a dhèu dhu bhelu sèra abhu huku, te ngaa baku bhèlu, na, èu mesa mu ka pèci sasala mi ngi'u èu unu mu. Te èu tao sala sèmi èèna kahèi!*

* **2:1** Mateos 7:1, Lukas 6:37

² Te ngaa èdhi te'a, peka na, ladhe Ama Lamatua hia huku mi dhèu bhelu sèra, tatu Nèngu pama'ète lii langu ra dènge mola.

³ Do, tasamia? Ele boe èu pangee, na, "Lèke tare'a ladhe dhèu dhu tao bhelu-katub'a sèra abhu hahuku nèti Lamatua." Aa te ngaa èu kahèi dhu ad'u-ue bhabhelu sama sèmi rèngu. Te èu pangee, na, "Ja'a abhu boe hahuku nèti Lamatua." Ngangee èèna mai nèti mia?

⁴ Ama Lamatua dhu pad'elo d'ara hua iia Na mi èu. Aa Na mau-mau era, nèti tatao èu sèra. Te ngaa tasamia ka èu pahahe Ne? Ele boe èu me'a boe, na, Lamatua dhu pad'elo d'ara hua iia Na mi èu ne, sèna ka èu tèke eele sasala èu, aa lèpa hari asa Nèngu.

⁵ Te ngaa èu ne kètu hadhu, aa mo'o boe nanene! Aa mo'o boe core eele sasala èu, ciki sa hèi! De èu mesa mu ka dhu ad'u ho abhu huku dhu bia risi hari. Te ropa d'ai lod'o èle rai-haha ne, Lamatua tai-dadoo mamuri dhèu aa'i-aa'i. Aa èèna na dhèu aa'i-aa'i re'a, na, Lamatua pama'ète lii langu dènge mola. Pe Na huku èu bia, lula Na sèmi nare boe tatao èu sèra.

⁶ Mamuri èu tasamia èèna ka, pe Lamatua ka dhu b'ala madhutu tatao èu.[◊]

⁷ Te dhèu dhu tao j'ara be'a taruu-taruu, Lamatua hia ne mamuri dhu mola d'ai mia-mia. Rèngu abhu pakab'ua nèti dhèu kahèi, kolongara hua iia, dènge mamuri taruu dènge Ne toke d'ai mia-mia la'e.

⁸ Te ngaa Ama Lamatua sèmi nare boe dhèu dhu tao bhelu-katub'a. Nèngu nasa titu kèna dènge si, te re'a dhoka palab'a di. Dhèu se tao

[◊] **2:6** Lii Sod'a Koa-Kio 62:12, Lii Hini 24:12

boe madhutu j'ara dhu lèke, te re'a dhoka tao madhutu j'ara dhu bhelu di.

9 Dhèu aa'i-aa'i dhu tao bhelu, bèli-camèd'a abhu j'aj'èra. Masi ka dhèu Yahudi, do dhèu Yahudi boe èèna ka, aa'i-aa'i ra pasae rare.*

10 Te ngaa dhèu aa'i-aa'i dhu tao j'ara dhu be'a, bèli-camèd'a Lamatua ded'e padedha-dedha, aa pakab'ua si, sèna ka ra abhu mamuri mera-milu. Masi ka dhèu Yahudi, do dhèu Yahudi boe èèna ka, rèngu aa'i-aa'i ra abhu.

11 Te Lamatua dhu hag'e boe rèhu dhèu!☆

12 Atora Lamatua lèke mi dhèu aa'i-aa'i. Ladhe abhu dhèu dhu re'a boe Atora ne, dhu tao sala, èèna na cèri eele nèngu nèti Lamatua. Aa ladhe dhieu dhu re'a le Atora ne, te ngaa na tao sala, pe Lamatua pake hari Atora ne, ho pama'ète hahuku na. Rèngu cèri eele nèti Lamatua kahèi, lula ra sisu le Atora Na.

13 Neo pabe'a dènge Ama Lamatua, ladhe nanene dhoka Atora di, èèna d'ai mèka. Te hud'i tao madhutu ku Atora Na, heka Na sèmi nare si kena. De baku dhoka nanene di!

14 Masi ka dhèu Yahudi boe sèra, re'a boe isi nèti Atora Lamatua, te ngaa abhu kahèi nèti rèngu dhu tao madhutu Atora ne. Lula d'ara iiki

* **2:9** Sasuri lii Yunani suri, peka na, "hia uru mi dhèu Yahudi, aa mi dhèu Yahudi boe kahèi." Ètu d'ara ayat ceo, sasoa na, "Dhèu aa'i-aa'i abhu sasusa, risi-risi hari dhèu Yahudi, te ngaa dhèu Yahudi boe abhu kahèi." Ètu d'ara ayat canguru, sasoa na, "Èèna na, Lamatua ded'e padedha-dedha dhèu aa'i-aa'i dhu tao j'ara be'a, risi-risi hari dhèu Yahudi, te ngaa Na ded'e dhèu Yahudi boe kahèi." ☆ **2:11** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 10:17

rèngu unu ra ka dhu peka, mia ka dhu lèke, aa mia ka dhu sale.

¹⁵ Dènge j'ara ne rèngu pad'elo, na, Atora Lamatua dhu suri ètu d'ara ra, nuka sèmi loa hèngu dhu Lamatua manènu ètu d'ara ra. D'ara rèngu mesa ra, ka dhu tai-dadoo ngaa dhu rèngu ad'u-ue. Hèia nganggee rèngu unu ra ka dhu galaa, na, rèngu dhu tao sale, aa peka na abhu dhu tao lèke.

¹⁶ De lod'o Ama Lamatua ded'e Yesus Kristus j'aj'i Dhèu Pama'ète Lii Langu, Na parisa toke lutu j'ara-j'ara dhu pahuni ètu d'ara dhèu. Ja'a aj'a sèmi ne'e, sama sèmi dhu suri le ètu d'ara Lii Lolo Be'a Lamatua.

Masi ka dhèu Yahudi tao madhutu Atora Lamatua, te ngaa j'ara èèna patabuli boe rèngu nèti koasa sasala-sasigo ra

¹⁷ De miu dhèu Yahudi, tasamia? Miu d'èi padedha iisi, peka na, dhoka miu di dhu kèpe Atora Lamatua, dhu Na papuru mai re Musa, sina ma? Miu kaheò d'èi koa iisi, lula pa'èci miu dènge Ama Lamatua.

¹⁸ Tare'a! Miu dhu me'a le, dad'èi Lamatua. Miu dhu me'a kahèi, mia ka dhu be'a risi. Miu me'a mèu le j'ara se aa'i-aa'i, lula mese agama ka dhu aj'a-nori miu nèti Atora Lamatua.

¹⁹ Miu padedha iisi, peka na, miu bisa paj'uj'u j'ara hia dhèu dhu re'a boe lasi sa mia. Miu tao iisi nuka sèmi saraa dhu pasaraa dhèu dhu mamuri ètu d'ara maroga.

²⁰ Lula miu kèpe pa'èra Atora Lamatua, ka miu pangee, na, miu me'a aa'i mèu-mèu, aa miu kèpe pa'èra-èra aa'i dhu lèke, sina ma? Nèti èèna ka,

miu pangee, na, miu bisa nori dhèu goa dènge ana iiki dhu re'a boe ngaa-ngaa.

²¹ De ja'a neo karèi sèmi ne'e: miu d'èi aj'a dhèu leo, te ngaa tasamia ka miu mo'o boe nori ngi'u mi?! Miu d'èi ca'e mimbar, ho peka na, "Dhèu baku mana'u." Te ngaa, nga tao ka miu unu mi mana'u?!

²² Miu aj'a, na, "Baku tao j'ara makae dènge dhèu dhu j'aj'i boe dhèu èmu-kamali mu." Te ngaa, nga tao ka miu mesa mi tao j'ara makae sèmi èèna?! Miu mesa mi d'èi boe mèdha sogotagu, te ngaa nga tao ka miu mana'u pahuni mèdha nèti d'ara èmu nidhu?

²³ Miu d'èi lole pakapai Atora Lamatua, te ngaa nga tao ka miu mesa mi sisu Atora ne, aa pamakae Lamatua?!

²⁴ Te karèi nèti uru ka, dhu suri tèke le ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, na, "Lula bhabhelu miu dhèu Yahudi, nèti èèna ka dhèu leo kara pahahe kolongara Lamatua."*

Masi ka dhèu Yahudi suna, te ngaa j'ara èèna patabuli boe rèngu nèti koasa sasala-sasigo ra

²⁵ Miu dhèu Yahudi hud'i suna ku madhutu Atora Lamatua, sina ma? Èèna j'aj'i mi tadha, peka na, miu dhèu Yahudi dhu unu hak, ho sèmi mere lii padhadha Lamatua. Te ngaa ladhe miu sisu Atora Lamatua, na, Lamatua sèmi nare boe miu. Miu j'aj'i èci èèna ka dènge dhèu Yahudi boe, aa sama sèmi dhèu dhu suna rèdhi mèka.

²⁶ Pangee paie-iie! Te ladhe dhèu dhu suna boe, tao madhutu Atora Lamatua, èèna na

* **2:24** Yesaya 52:5

Lamatua sèmi nare ne, nuka sèmi dhèu Yahudi dhu suna, si?

²⁷ Te ngaa baku pamud'e! Te ladhe dhèu Yahudi boe, dhu suna boe, tao madhutu Atora Lamatua, èèna na ra pad'elo ngaa? Ra pad'elo sasala miu, peka na, dhèu Yahudi dhu suna, sisu Atora Lamatua, masi ka miu dhu unu le Atora ne karèi nèti uru ka.

²⁸ Baku pangee, na, dhèu dhu j'aj'i ana-èpu Abraham, aa dhu suna ètu ka'uri, èèna ka dhu tao ne j'aj'i dhèu unu Lamatua dhu lèke. Aad'o!

²⁹ Dhu j'aj'i dhèu unu Lamatua dhu lèke, nuka dhèu dhu pabe'a dènge Lamatua. Te suna dhu lèke, èèna ka hia dhèu j'aj'i ana Ama Lamatua, dhu tao boe tadha ètu ka'uri, te ngaa tadha ètu d'ara dhèu, dhu Roh Lamatua tao. Dhèu rai-haha koa boe dhèu sèmi sèra, te ngaa Lamatua ka dhu ded'e padedha si. [☆]

3

Masi ka dhèu Yahudi dènge hak ho abhu pusaka nèti lii padhadha Lamatua, te ngaa j'ara èèna patabuli boe rèngu nèti koasa sasala-sasigo ra

¹ Ladhe sèmi èèna, dhèu Yahudi dhu suna sèra, a'oto na ngaa? Ele boe miu pangee, na, dhèu Yahudi abhu ae dènge dhu be'a risi nèti dhèu Yahudi boe, do?

² Tare'al! De dhèu Yahudi abhu oto ètu j'ara ae-ae. Ka èci, lula Lamatua pangèd'u sasab'a sa dhèu Yahudi, ho suri aa j'aga paie-iie Lii Holo-Nori Na.

[☆] **2:29** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 30:6

³ De tasamia? Miu dhu pangee, na, Ama Lamatua bisa boe tao madhutu ngaa dhu Na padhai le, lula abhu dhèu Yahudi cahag'e dhu parcaya boe Nèngu, do?

⁴ Bisa boe! Masi ka dhèu aa'i-aa'i ètu rai-haha ne kapod'e-kabèli, te ngaa Ama Lamatua padhai lii dhu mola taruu! Sanèd'e, te dhu suri tèke ètu Sasuri Mola-Mèci lula-nèti ngi'u Lamatua, peka na,

“Abhu dhèu dhu pèci sasala, peka na,
Nèngu pama'ète lii langu dhu bia cabèka.
Te ngaa pe rèngu re'a, na,
ngaa dhu Na peka-padhai èèna lèke tare'a.
Nèngu tatu segi,
lula Na bisa boe padhai lii sale.”[◊]

⁵ Te ngaa ladhe èdhi tao sala, èèna ka dhu peka paled'a mi dhèu aa'i-aa'i, ngaa dhu Lamatua tao èèna mema lèke tare'a. Ladhe sèmi èèna, èdhi peka ngaa hari? Neo peka, na, Lamatua adil boe ladhe Na huku èdhi, do? (Te abhu dhèu cahag'e dhu padhai lii sèmi èèna.)

⁶ Bisa boe! Lamatua sala boe ladhe Na huku èdhi. Lula Na dènge hak ho huku dhèu dhu tao sala ètu rai-haha ne.

⁷ De ladhe ja'a padhai lii monya, èèna peka na, hahuku Lamatua lèke tare'a. Ladhe ja'a pad'elo dadedha Na sèmi èèna, nga tao ka Nèngu parisa mamuri ja'a, ka pama'ète lii langu ja'a, na, ngaa dhu ja'a ad'u-ue ne, sala?

⁸ Baku sèmi èèna! Ladhe madhutu ka nganggee sèmi èèna, miu madhutu dhèu dhu peka, na, “Hud'i laa èdhi tao bhelu-katub'a ae risi hari,

[◊] 3:4 Lii Sod'a Koa-Kio 51:4

sèna ka j'ara be'a asa tabha ae kahèi!" Dhèu dhu peka sèmi èèna, pantas abhu huku. Te ngaa abhu dhèu dhu pa'ele iie kolongara ja'a, peka na, ja'a ka aj'a dhèu sèmi èèna.

Abhu boe ca dhèu sa dhu d'ara mola, te dhèu aa'i-aa'i tao sala

⁹ De tasamia? Miu pangee, na, èdhi dhèu Yahudi be'a risi nèti dhèu Yahudi boe, do? Aad'o! Te ja'a peka le dènge miu, na, dhèu aa'i-aa'i dhu manahu le asa d'ara sasala, masi ka dhèu Yahudi, do dhèu Yahudi boe.

¹⁰ Te dhu suri mema ètu d'ara Sasuri Ama Lamatua dhu Mola-Mèci, na,
"Abhu boe ca dhèu sa dhu mamuri mola taruu.

Èci sa aad'o!

¹¹ Abhu boe ca dhèu sa dhu re'a mèu j'ara-j'ara Ama Lamatua.

Abhu boe èci sa dhu neo patadha dènge Lamatua.

¹² Rèngu pakaj'èu le nèti j'ara mamuri dhu mola.

Ka rèngu se guna heka mi ngaa èci sa.

Abhu boe ca dhèu sa dhu pad'elo d'ara be'a.

Èci sa aad'o hèi![☆]

¹³ Lii padhai ra dhu hèu bhob'o,

nuka sèmi ro'a dhèu madhe dhu ra kèi hari.
Nèti d'ara hèb'a ra kalua dhoka lii kapod'e-kabèli di.

Lii dhu kalua nèti d'ara hèb'a ra,

nuka sèmi raco mege.[☆]

¹⁴ Hèb'a ra re'a dhoka padhèd'a di,

aa lii padhai ra karehe, dhu papèd'a d'ara dhèu,

[☆] **3:12** Lii Sod'a Koa-Kio 14:1-3, 53:1-3 [☆] **3:13** Lii Sod'a Koa-Kio 5:10, 140:4

te èèna ka dhu mai nèti d'ara rèngu dhu
karehe.[☆]

15 Re'a boe madha'u ladhe pamadhe dhèu.

16 Sad'i rèngu ètu mia èèna ka, na,
lii langu, muri ètu èèna,
aa pasusa rupa-rupa mi dedha dhèu.

17 Mamuri ra dhu re'a boe padame,
aa re'a boe mamuri dènge d'ara dhu mau.[☆]

18 Rèngu se bisa boe taha rare d'ara ra,
lula dènge boe d'ara madha'u ciki sa mi Ama
Lamatua."[☆]

19 De èdhi te'a, na, Lamatua hia Atora Na mi
dhèu dhu pahaha iisi mi Atora sèra. Dènge sèmi
èèna, dhèu abhu boe alasan ho siri iisi, peka na,
rèngu se, dhèu d'ara mola. Ladhe dhèu aa'i-
aa'i ètu rai-haha ne hud'i paraga ku dènge Ama
Lamatua, te Nèngu ka dhu j'ue lii langu dhu peka
na, sala do aad'o.

20 Nèti èèna ka, abhu boe ca dhèu sa dhu bisa
peka, na, "Ama Lamatua cap ja'a, dhèu d'ara
mola, lula ja'a tao madhutu aa'i Atora Lamatua."
Bisa boe! Te Atora Lamatua ka dhu pad'elo, na,
èdhi aa'i-aa'i ti tao sala.[☆]

*Hud'i parcaya uuru ku Lamatua Yesus, heka
Ama Lamatua cap èdhi, dhèu d'ara mola*

21 Baku malaa dènge naneo Lamatua dhu
paj'uj'u j'ara, ho èdhi bisa pabe'a hari dènge
Nèngu. Dhu lèke, ladhe èdhi bisa pabe'a dènge
Lamatua, te ngaa lula boe nèti èdhi tao madhutu
Atora Na. Te Atora Na dhu suri le sèmi èèna, aa

[☆] **3:14** Lii Sod'a Koa-Kio 10:7 [☆] **3:17** Yesaya 59:7-8 [☆] **3:18** Lii
Sod'a Koa-Kio 36:2 [☆] **3:20** Lii Sod'a Koa-Kio 143:2, Galati 2:16

dhèu rèti lii padhai Na uru-uru sèra, peka sèmi èèna kahèi ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Na.

²² Ama Lamatua peka, na, èdhi dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Ne, ropa èdhi parcaya Yesus Kristus. Nèngu dhu hag'e boe rèhu dhèu, te Na tao sèmi èèna mi dhèu aa'i-aa'i dhu parcaya Yesus.[✳]

²³ Te dhèu aa'i-aa'i tao sala. Nèti èèna ka, dhèu dhu tenge-tenge j'ara ho neo pabe'a ngi'u rèngu dènge Ama Lamatua, bisa boe pamèci dènge dadedha Lamatua.

²⁴ Masi ka sèmi èèna, te ngaa Ama Lamatua mesa Na ka dhu pad'elo d'ara hua iia Na, aa pama'ète, peka na, èdhi dènge heka sasala. Na sèmi nare èdhi, lula Yesus Kristus sui nare le èdhi nèti sasala-sasigo èdhi.

²⁵⁻²⁶ Ama Lamatua paj'uj'u le Yesus, sèna ka j'aj'i korban papo makae ho saku eele sasala-sigo èdhi. Te ngaa èdhi hud'i parcaya Ne, na, Nèngu ka dhu tago nare hahuku èdhi. Ka Na pasuti raa Na, aa madhe gati èdhi. Dènge j'ara ne'e, Ama Lamatua peka na, ngaa dhu Na pama'ète ne, lèke tare'a. Uru èèna, d'ara Lamatua taleo titu kèna, hèia Na pama'ète ho pabhèlu eele sasala-sasigo dhu dhèu ad'u-ue le. Te ngaa ladhe Na huku boe dhèu dhu tao sala, Nèngu adil boe. De Na bhoke j'ara, sèna ka Yesus Kristus dui nare hahuku nèti dhèu sala. Limuri ne, Lamatua pad'elo mi dhèu aa'i-aa'i, peka na, Nèngu tao dhu be'a taruu. Ka dhèu sala aa'i-aa'i ra dhu parcaya Yesus, Na cap si dhèu mola.

²⁷ De tasamia? Ele boe miu pangee, na, miu bisa padhai lii lela dedha, lula Ama Lamatua

[✳] 3:22 Galati 2:16

sèmi nare miu, do? Bisa boe! Miu neo pad'elo Atora èci dhu tao pabe'a miu dènge Lamatua, do? Miu pangee, na, Lamatua sèmi nare miu lula miu tao dhu be'a, do? Bisa boe! Èdhi te'a dhoka paj'uj'u mi Atora dhu peka na, Ama Lamatua sèmi nare èdhi, lula èdhi parcaya Yesus. Nèngu na, kèna!

²⁸ Nèti èèna ka, èdhi te'a sèmi ne'e: dhèu bisa pabe'a dènge Lamatua, nèti ra parcaya Yesus, nèti boe rèngu tao madhutu Atora di.

²⁹ De ja'a neo karèi sèmi ne'e: Ama Lamatua sèmi nare dhoka dhèu Yahudi di, do Nèngu sèmi nare dhèu leo kahèi? Lèke! Na sèmi nare aa'i!

³⁰ Te Ama Lamatua ne, dhoka èci di. Aa dhoka j'ara èci di, dhu Na sèmi nare sèna ka èdhi dhèu rai-haha ne bisa pabe'a dènge Ne. Nuka èdhi hud'i parcaya Kristus. J'ara ne pala mi dhèu Yahudi dènge dhèu Yahudi boe kahèi.◊

³¹ De ja'a neo karèi sèmi ne'e: ladhe èdhi parcaya Lamatua, èèna na tao Atora Na j'aj'i heka ngaa-ngaa, do? Aad'o! Dhu lèke ka, parcaya èdhi èèna ka dhu tao pamèci Atora Na.

4

Conto sèmi baki Abraham: nèngu pabe'a dènge Lamatua lula parcaya Ne

¹ Èdhi tare conto nèti Abraham, baki ji'i dhèu Yahudi. Èdhi bisa te'a ngaa nèti nèngu lula-nèti dhèu bisa pabe'a dènge Lamatua, lula parcaya Kristus?

◊ **3:30** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 6:4, Galati 3:20

² Èdhi bisa te'a sèmi ne'e: ladhe Abraham bisa pabe'a dènge Lamatua, lula na tao j'ara be'a, nèngu kahèi abhu hak ho koa iisi ètu madha dhèu rai-haha. Te ngaa ètu madha Lamatua, nèngu bisa boe bhoka hèb'a.

³ Te dhu suri ètu Sasuri Lamatua dhu Mola-Mèci, peka na,

“Lula Abraham parcaya Ama Lamatua,

nèti èèna ka, Lamatua peka na, Abraham ne dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Nèngu.”[◇]

⁴ Dhèu sab'a, tatu abhu gaji. Èèna na doi iia d'ara boe, te ngaa doi dhu lamatua na b'ae ne gati rui-j'aj'èra. Te sèra sa hak nèti dhèu sab'a.

⁵ Lamatua ka dhu unu hak, ho peka na, dhèu cee dhu parcaya Yesus Kristus bisa pabe'a hari dènge Ne, masi ka uru èèna, dhèu ne tao sala aa pahae boe Lamatua. Abhu boe j'ara èci sa, dhu dhèu bisa ad'u-ue, ho pabe'a ngi'u nèngu dènge Lamatua. Te dhèu hud'i parcaya uuru ku Yesus Kristus, heka Lamatua peka na, nèngu dhèu d'ara mola, aa Lamatua sèmi nare ne.

⁶ Dhèu aae Daud peka kahèi, na, d'ara dhèu karèj'e-karae, ropa Ama Lamatua peka na, dhèu se dhu d'ara mola, masi ka rèngu tao boe ngaa-ngaa. Te Daud suri, na,

⁷ “Masi ka dhèu se sisu Atora Lamatua,

te ngaa Na saku eele sasala-sasigo si.

Nèti èèna ka, rèngu oto titu kèna!

Dhèu dhu tao bhabhelu,

Lamatua pabhèlu eele sasala si.

⁸ Te ladhe Lamatua pa'iga heka sasala dhèu,

◇ 4:3 Lii Lolo dhu Uru Tèka 15:6, Galati 3:6

na, dhèu sèra oto tare'a!"[◊]

9 De ele boe miu pangee, na, dhodhoka dhèu Yahudi dhu suna di, dhu bisa oto, ho ra pabe'a dènge Lamatua, si? Aa dhèu suku leo dhu suna boe, bisa boe, si? Aad'o! Ngangee sèmi sèra sala! Nèti èèna ka, ji'i dhu peka mema-mema le, lula Abraham parcaya Lamatua, ka Lamatua cap ne, dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Nèngu.

10 Lod'o mia Lamatua cap Abraham sèmi èèna? Lod'o dhu na suna le, do dhae? Dhu mola-mola, nuka lèke lod'o dhu na suna mèka.

11 Tare'a! Lod'o Abraham suna mèka, Ama Lamatua cap nare le nèngu dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Lamatua. Nèbhu ku, heka na suna kèna, ho j'aj'i tadha, na, nèngu j'aj'i le dhèu dhu lèka Lamatua. Dènge sèmi èèna ka, Abraham j'aj'i dhèu oti j'ara hia dhèu aa'i-aa'i dhu parcaya Lamatua. Te Lamatua sèmi nare dhèu dhu parcaya, ho ra pabe'a dènge Lamatua, masi ka ra suna, do aad'o.[◊]

12 Abraham bhoke j'ara kahèi hia èdhi dhèu Yahudi dhu suna le. Lula boe nèti èdhi suna, te ngaa lula èdhi parcaya Kristus sama sèmi Abraham parcaya Lamatua lod'o dhu na suna mèka.

Ladhe èdhi lèka Ama Lamatua, èdhi sèmi tare ngaa dhu Na pajaji

13 Ama Lamatua dhu pa'èki pajaji dènge Abraham, dènge ana-èpu na, peka na, nèbhu-nèbhu rai-haha kateme j'aj'i mi pusaka rèngu. Lamatua pajaji sèmi èèna, lula Abraham parcaya Ne, aa

[◊] **4:8** Lii Sod'a Koa-Kio 32:1-2 [◊] **4:11** Lii Lolo dhu Uru Tèka 17:10

Lamatua cap ne dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Ne. Te ngaa Lamatua pajaji boe sèmi èèna, ladhe dhoka Abraham tao madhutu Atora Lamatua.[☆]

¹⁴ Te ladhe dhèu dhu madhutu dhoka Atora Lamatua di, bisa sèmi rare pusaka dhu Lamatua moa, sasoa na, parcaya mi Lamatua parcuma di. Aa lii pajaji Lamatua èèna guna boe ngaa-ngaa.[☆]

¹⁵ Ètu era mia abhu Atora Lamatua, ètu èèna kahèi dhèu sisu Atora èèna. Aa ladhe dhèu sisu Atora Lamatua, na, Lamatua nasa, hèia Na huku si. Aa ladhe Atora Lamatua aad'o, tatu dhèu sisu boe.

¹⁶ Nèti èèna ka, èdhi hud'i parcaya ku Lamatua. Èèna ka dhu risi eele nèti aa'i-aa'i. Te Lamatua d'èi pad'elo dènge mola-mola d'ara hua iia Na mi dhèu dhu parcaya Ne. Aa ladhe èdhi lèka Ne, sama sèmi Abraham, tatu èdhi abhu ngaa dhu Na moa, masi ka èdhi dhèu Yahudi dhu tao madhutu Atora Na, do aad'o. De èdhi aa'i-aa'i dhu parcaya Ne, sama sèmi ana-èpu Abraham.[☆]

¹⁷ Lamatua dhu peka tèke le ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Na, aku Nèngu na, "Ja'a ad'u-ue sèna ka èu j'aj'i bèi-baki nèti suku ae-ae." Abraham parcaya Ama Lamatua. Nèbhu-nèbhu ka Ama Lamatua tao paj'aj'i lii moa Na. Nèngu kahèi dhu pamamuri hari dhèu madhe. Lamatua dhoka padhai lii di, ka ngaa-ngaa dhu aad'o, j'aj'i dènge.[☆]

¹⁸ Masi ka Abraham dènge mèka ana, te ngaa na lèka Ama Lamatua, aa tatae Lamatua tao

[☆] **4:13** Lii Lolo dhu Uru Tèka 17:4-6, 22:17-18, Galati 3:29 [☆] **4:14**
Galati 3:18 [☆] **4:16** Galati 3:7 [☆] **4:17** Lii Lolo dhu Uru Tèka
17:5

madhutu lii pajaji Na. Nèti parcaya èèna ka, Lamatua tao ne j'aj'i mi "bèi-baki nèti suku ae-ae." Èèna nuka sèmi dhu suri ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, na, "Ana-èpu ae-ae bèli-camèd'a mai nèti èu."¹⁸

¹⁹ Abraham lèka èra Lamatua, masi ka ne'a nèngu dhu heka bhora le, umur dhu cangasu tèu kèna. Era ana nèti Sara dhu bèdho mèno le, aa na heka d'ai seli le.¹⁹

²⁰ Te ngaa lalèka Abraham kura boe, ho pangee na, Lamatua bisa boe tao madhutu lii padadha Na. Parcaya na asa tabha èra mi Lamatua, aa na ded'e padedha kolongara Lamatua.

²¹ Abraham lèka tare'a-re'a, ngaa dhu Lamatua padhadha le, Nèngu bisa tao.

²² Nèti èèna ka, Ama Lamatua cap Abraham, peka na, dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Nèngu.

²³ Sasuri Mola-Mèci Lamatua peka na, Lamatua ige boe sèmi èèna hia Abraham mesa na,

²⁴ te ngaa mi èdhi kahèi! Te ladhe èdhi parcaya Lamatua, Na cap èdhi kahèi dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Ne. Lamatua ka dhu pamamuri hari Kètu èdhi, Yesus nèti mamadhe Na.

²⁵ Yesus madhe, lula èdhi ad'u-ue sasala-sasigo. Hèia Na mamuri hari, ho bhone j'ara, sèna ka èdhi bisa pabe'a hari dènge Ama Lamatua.²⁰

5

Dhèu bisa pabe'a hari dènge Ama Lamatua

¹⁸ **4:18** Lii Lolo dhu Uru Tèka 15:5 ¹⁹ **4:19** Lii Lolo dhu Uru Tèka 17:17 ²⁰ **4:25** Yesaya 53:4-5

sad'i dhoka ra parcaya Yesus Kristus

¹ De, lula èdhi parcaya Ama Lamatua, nèti èèna ka Na cap èdhi dhèu d'ara mola. Hèia d'ara èdhi j'aj'i mola-mèci hia Lamatua, lula Kètu èdhi, Yesus Kristus, dhu Lamatua pua mai, bhoke j'ara ho èdhi bisa padame dènge Ama Lamatua.

² Kristus pad'elo d'ara hua iia Na mi èdhi, lula èdhi parcaya le Nèngu. Nèti èèna ka, d'ara èdhi j'aj'i èra. Aa d'ara èdhi karae kahèi, lula te'a, na, bèli-camèd'a Lamatua neo ded'e èdhi, sèna ka te'a mèu dadedha Na.

³ Masi ka èdhi abhu rupa-rupa sasusa, te ngaa d'ara èdhi karej'e-karae taruu. Te èdhi te'a, na, j'èra uuru ku heka bisa taha dènge èra risi hari.

⁴ Ladhe èdhi èra ka ètu d'ara j'aj'èra, èèna ka dhu tao èdhi manahu boe, aa mamuri èdhi pakarej'e d'ara Lamatua. Ladhe èdhi mamuri sèmi èèna, èèna ka dhu pa'èra parcaya èdhi, peka na, pe Lamatua neo pad'elo d'ara hua iia Na mi èdhi.

⁵ Ladhe lalèka èdhi asa èra sèmi èèna, èdhi makae boe. Te Lamatua dhu bagi le hia èdhi, Roh Na dhu Mola-Mèci, sèna ka èdhi te'a mèu, na, Nèngu dhu sue èdhi titu kèna.

⁶ Nèngu pad'elo sasue Na sèmi ne'e ka: ropa èdhi mampu boe pabe'a dènge Lamatua, te'a boe, na, Lamatua dhu pua Kristus madhe pala èdhi. Te ngaa èdhi dhu mamuri pusi-pahae boe Lamatua. Lamatua pili lod'o dhu lèke sèna ka tao aa'i-aa'i sèra.

⁷ Pangee paie-iie ku! Te cadhui ku abhu dhèu dhu sadia madhe hia angalai na dhu d'ara mola.

Ele boe abhu dhèu cahag'e dhu sadia madhe, ho soru dhèu d'ara be'a.

⁸ Te ngaa Ama Lamatua pad'elo le sasue Na ae-ae mi dedha èdhi. Lula, lod'o èdhi mamuri ètu d'ara sasala era, Kristus madhe le gati èdhi.

⁹ Ama Lamatua cap èdhi, dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Ne, lula Kristus pasuti raa Na, sèna ka madhe gati èdhi. Aa te ngaa, ladhe dhèu ue sasala, Lamatua nasa. Te ngaa nèti mamadhe Kristus, èdhi dhu tao sala abhu heka huku.

¹⁰ Uru èèna, èdhi pamusu dènge Lamatua. Te ngaa Ana Ama Lamatua mesa Na madhe, ho cuhi d'ara Lamatua, sèna ka èdhi bisa padame dènge Lamatua. De limuri ne, èdhi pamusu heka, te ngaa pabe'a hari le. Risi-risi hari, Kristus dhu mamuri hari le, pe d'ai lod'o èle rai-haha ne, Na hia èdhi mamuri, sèna ka èdhi baku lèke hahuku.

¹¹ Mesa boe èèna di! D'ara èdhi bisa karae, peka na, "Lamatua ne, dedha risi eele!" lula èdhi pa'èki dènge Ne. Èdhi bisa j'aj'i dhèu unu Na, lula Kètu èdhi, Yesus Kristus, madhe le pala èdhi, sèna ka èdhi padame dènge Ama Lamatua.

Ladhe èdhi pasoro Adam dènge Kristus, abhu dhu sama, aa abhu dhu sama boe

¹² De karèi nèti uuru èèna ka, Adam ka dhu tao uru sasala-sasigo. Nèti èèna ka, Ama Lamatua hia boe ne mamuri taruu. Hèia karèi nèti lod'o èèna ka, dhèu aa'i-aa'i ètu rai-haha ne madhutu ad'u-ue sasala kahèi, èci èèna ka dènge nèngu. Aa, lula rèngu tao sala sama sèmi Adam, ka

rèngu aa'i-aa'i ra hud'i madhe ku nuka sèmi
nèngu kahèi.◊

¹³ Uru-uru sèra, lod'o Ama Lamatua papuru
mèka Atora Na, dhèu tao le sasala dhu pale-lème
le rai-haha ne. Te ngaa, lula dènge mèka Atora,
ka abhu boe dhu ige sasala-sasigo dhèu sèra.

¹⁴ Mulai nèti Adam toke d'ai Musa sèmi rare
Atora Lamatua èèna, dhèu aa'i-aa'i tatu madhe.
Masi ka rèngu sisu boe paredha Lamatua dhu
pangèd'u mi Adam, te ngaa ra tao rupa-rupa
sasala. Nèti èèna ka, rèngu hud'i madhe ku,
nuka sèmi Adam.

Ladhe èdhi pasoro Adam dènge Lamatua
Yesus, abhu dhu sama, aa abhu dhu sama boe.
Te Adam èci èèna ka dènge rupa dhu paj'uj'u asa
raropa Yesus, dhu bèli-camèd'a èèna cèu mai.

¹⁵ Te ngaa sasala Adam, sama boe dènge
babe'a dhu Yesus hia èdhi. Te dhèu èci, nuka
Adam, sisu paredha Lamatua. Nèti èèna ka,
dhèu aa'i-aa'i ra hud'i madhe ku. Te ngaa
Dhèu èci hari, nuka Yesus Kristus, tao rupa-rupa
babe'a hia mi èdhi, aa pamata boe dhèu b'ala
babe'a Na. Nèti tatao ca Dhèu ne'e ka, pad'ai mi
dhèu aa'i-aa'i ra, te Ama Lamatua d'èi tao be'a
hia èdhi.

¹⁶ Dhu Ama Lamatua pangèd'u mi èdhi, sama
boe dènge sasala dhu Adam tao èèna. Ropa
Adam tao sasala, Ama Lamatua pama'ète lii
langu, peka na “Èu sala. De èu hud'i abhu hukul!”
Te ngaa masi ka dhèu ue sasala ae titu kèna, Ama
Lamatua, dhu parisa mamuri dhèu aa'i-aa'i, neo
pad'elo d'ara hua iia Na era, aa pama'ète, na,

◊ 5:12 Lii Lolo dhu Uru Tèka 3:6

“Èu sala boe. De èu bebas le, aa mu abhu heka huku. Mai, sèna ka pabe'a hari dènge Ja'a!”

¹⁷ De ca dhèu nuka Adam dhu tao sala, aa sisu paredha Lamatua. Nèti èèna ka, limuri ne dhèu aa'i-aa'i hud'i madhe ku. Te ngaa Dhèu èci hari, nuka Yesus Kristus dhu tao be'a. Lula tatao Na dhu be'a èèna ka, èdhi bisa pabe'a hari dènge Lamatua. Èèna nuka sèmi mèdha èci dhu Na hia iia d'ara mi èdhi. Na neo hia èdhi mamuri dhu lèke, sama sèmi èdhi j'aj'i angalai Dhèu Aae.

¹⁸ De nèti ca dhèu dhu ad'u-ue sasala, na bhoke j'ara ho Ama Lamatua babège eele dhèu aa'i-aa'i nèti madha Na. Aa nèti ca Dhèu leo hari dhu tao j'ara dhu lèke, Na bhoke j'ara ho dhèu aa'i-aa'i bisa pabe'a hari dènge Lamatua, sèna ka mamuri mola dènge Ne.

¹⁹ Madhutu a'abhu ja'a sèmi ne'e: Adam ne, ca dhèu dhu d'èi boe nanene Lamatua, ka sisu paredha Lamatua. Aa dhèu ae kahèi madhutu tao sasala, sama sèmi Adam. Aa Yesus ne, ca Dhèu dhu nanene Lamatua, ka tao madhutu dad'èi Lamatua. Nèngu ka dhu bhoke j'ara, sèna ka dhèu ae bisa pabe'a hari dènge Lamatua.

²⁰ Ama Lamatua papuru Atora Na re Musa, ho dhèu aa'i-aa'i re'a mèu, mia dhu sala. Te ngaa ètu mia-mia sasala dhèu asa tabha ae. Ètu èèna kahèi, Lamatua pad'elo d'ara hua iia Na ae risi hari.

²¹ Uru èèna, bhabhelu ètu d'ara dhèu abhu koasa dhu uri rèngu, toke ra tao sasala dhu nèti mamadhe. Te ngaa limuri ne, j'ara be'a dhu Kètu èdhi, Yesus Kristus tao èèna, Ama Lamatua pake ho pad'elo d'ara hua iia Na mi èdhi. Aa j'ara be'a ne dènge koasa sèna ka ator èdhi kahèi,

hèia èdhi bisa pabe'a dènge Ama Lamatua, aa mamuri mola taruu dènge Ne.

6

Èdhi hud'i tèke eele sasala-sasigo, ho mamuri madhutu dad'èi Lamatua

¹ De èdhi peka ngaa hari? Ele boe miu pangee, na, "Ama Lamatua pabhèlu eele le sasala èdhi, lula d'ara hua iia Na. Nèti èèna ka, hud'i laa èdhi tino tao sala, sèna ka Lamatua pad'elo d'ara hua iia Na risi hari mi èdhi."

² Aad'o sèmi èèna! Lèke boe ladhe èdhi tao sala taruu. Te èdhi dhu pama'ète tare le, peka na, èdhi tèke eele aa'i le sasala-sasigo èdhi. Lula èdhi pa'èki heka dènge bhabhelu-katub'a, èèna nuka sèmi èdhi dhu madhe le! Te dhèu dhu madhe le bisa heka tao sala, si? Ladhe èdhi madhe le, tasamia hari èdhi bisa mamuri ad'u-ue sasala? Bisa boe, sina ma?

³ Ele boe miu me'a boe, na, ropa sarani èdhi, èèna j'aj'i tadha, na, èdhi tèke eele le mamuri dhui, ho abhu mamuri hiu, nuka dhu pa'èki dènge Yesus Kristus. Èèna sama sèmi èdhi madhe le palere-lere dènge Ne.

⁴ Lod'o Kristus madhe, ra padhane Ne. Aa lod'o ra sarani èdhi, èèna nuka sèmi èdhi madhe kahèi, tèke eele mamuri dhui, hèia ra padhane èdhi. De Ama Lamatua pake koasa Na dhu kapai aae èèna, ho pamamuri hari Kristus nèti mamadhe Na. Ama Lamatua d'èi ladhe èdhi sèmi tare koasa Na kahèi, ho mamuri hari j'aj'i dhèu dhu hiu.◊

◊ 6:4 Kolose 2:12

5 Te èèna sama sèmi èdhi madhe palere dènge Yesus. De èdhi dhu pa'èki dènge Ne, tatu bèli-camèd'a èdhi mamuri hari nèti mamadhe, sama sèmi Nèngu mamuri hari.

6 Uru èèna, èdhi j'aj'i dhèu dhu tao rupa-rupa sasala. Te ngaa mamuri èdhi dhu dhui èèna, madhe le, èci èèna ka dènge paku pamadhe èdhi ètu aj'u palolo-palèbha palere-lere dènge Kristus. Limuri ne, bhabhelu ètu d'ara èdhi dènge heka koasa ho uri èdhi. Limuri ne, èdhi aad'o heka ètu d'ara a'èki sèna ka tao hari sasala. Te èdhi sèmi heka ènu dhu dènge boe hak ho pili neo tao ngaa.

7 Ladhe dhèu dhu madhe le, nèngu bebas le, si? Abhu heka ngaa èci sa laka-seti ne, ho ad'u-ue hari sasala.

8 De, lula èèna nuka sèmi èdhi madhe le palere-lere dènge Kristus, na, èdhi parcaya, peka na, bèli-camèd'a èdhi mamuri taruu dènge Ne kahèi.

9 Èdhi te'a, na, lula Yesus Kristus mamuri hari le nèti mamadhe Na, de Nèngu bisa heka madhe hari. Te abhu boe èci sa dhu dènge koasa ho pamadhe hari Ne.

10 Na madhe ca tèka èèna ka, ho segi koasa nèti sasala. Te ngaa limuri ne Na mamuri ho pakab'ua Ama Lamatua.

11 Miu hud'i tao ku iisi sèmi èèna. Nuka sèmi miu dhu madhe le, nèti èèna ka sasala dènge heka koasa mi dedha miu. De limuri ne, miu hud'i mamuri ku ho pakab'ua Ama Lamatua, lula miu dhu pa'èki le dènge Yesus Kristus.

12 Bhabhelu ètu d'ara èu dhu dènge koasa. Baku soro tèke bhabhelu èèna ator èu, ka èu

dhoka madhutu dad'èi ngi'u aae sèna ka èu tao bhabhelu-katub'a. Te èèna na ngi'u aae èu madhe.

¹³ Aa baku soro isi èu sèna ka tao j'ara dhu lèke boe, te èèna sala kahèi. Te ngaa pangèd'u mamuri èu mi Ama Lamatua di, sèna ka Nèngu ka dhu uri mamuri èu. Sama sèmi èu dhu madhe le, ka mamuri hari. De pake la mamuri èu kateme aa'i, sèna ka tao j'ara dhu lèke sèra, hia mi Lamatua.

¹⁴ Baku soro tèke sèna ka sasala ator miu, sama sèmi sasala ka dhu j'aj'i lamatua miu. De limuri ne miu hud'i mamuri madhutu ia ka atora Musa, sèna ka pabe'a hari dènge Ama Lamatua. Te miu dhu mamuri mola le, lula Lamatua dhu pad'elo le d'ara hua iia Na mi miu. De limuri ne d'ara hua iia Lamatua ka dhu uri mamuri miu.

Èdhi nuka sèmi ènu dhu sab'a madhutu dad'èi Lamatua

¹⁵ De tasamia? Ele boe miu ngee, na, "Èdhi madhutu ia ka atora Musa, ho pabe'a hari dènge Ama Lamatua. De hud'i laa èdhi tao sala taruu di. Te Lamatua neo pad'elo d'ara hua iia Na era mi èdhi!" Miu pangee sèmi èèna ka, si? Ja'a pasanèd'e, èèna na sale!

¹⁶ Ja'a kore upama nèti ènu dènge lamatua na. Ladhe miu soro ngi'u mi ho sab'a hia dhèu èci, na, miu hud'i nanene, aa sab'a madhutu dad'èi na. Te nèngu èèna kètu miu, aa miu j'aj'i ènu na. Sèmi èèna kahèi, miu bisa pili neo madhutu mia. Te miu bisa pili, sèna ka ad'u-ue sasala, hèia miu j'aj'i mi ènu nèti sasala ne. Te ngaa ladhe miu pili sèmi èèna, miu tao iisi mi pacèri nèti Ama

Lamatua. Do, miu bisa pili tao dhu lèke, dènge j'aj'i ènu dhu tao madhutu ngaa dhu Lamatua pua mi. Ladhe pili sèmi èèna, miu bisa pabe'a dènge Ne!

¹⁷ Uru èèna, miu sorò tèke sèna ka sasala uri miu, te ngaa limuri ne miu nanene d'ara iiki miu, sèna ka tao madhutu ngaa dhu dhèu sarani aj'a-nori miu. Nèti èèna ka ja'a manèngi makasi mi Lamatua.

¹⁸ Te Lamatua dhu patalale le miu nèti koasa sasala, toke sasala sèra uri heka miu. De limuri ne, j'ara dhu lèke ka dhu uri miu.

¹⁹ Ja'a peka ne'e, pake conto dhu j'aj'i bèlibèli, nèti lamatua dènge ènu, sèna ka miu me'a malai ngaa dhu ja'a peka-padhai. Uru èèna, miu hia ngi'u miu j'aj'i ènu sèna ka tao sala, dhu pakaj'alu miu madhutu atora Musa. Te ngaa limuri ne, miu hud'i hia ngi'u miu j'aj'i ènu dhu me'a dhoka tao dhu be'a di, dhu hia miu j'aj'i dhèu mola-mèci ètu madha Ama Lamatua.

²⁰ Uru èèna, ropa miu dhoka nanene aa tao madhutu dad'èi sasala, miu mo'o boe nanene aa tao dhu lèke.

²¹ De ja'a neo karèi sèmi ne'e: Miu abhu ngaa dhu be'a nèti tatao miu sèra? Aad'o, sina ma? Aa te ngaa, ngaa dhu miu abhu sèra tao miu mi'e makae di. Lula miu tao sala sèmi èèna, ka dhu miu abhu, nuka Lamatua soro kabodho mi miu.

²² Te ngaa limuri ne, Ama Lamatua patalale eele le miu nèti lamatua uru èèna, de miu parluu ia ka tao sasala. De ne'e ne miu hud'i j'aj'i ku dhèu sab'a nèti Ama Lamatua. Lèpa lod'o limuri, pe miu j'aj'i mola-mèci hia Ne, aa abhu mamuri mola-mèci dhu d'ai mia-mia.

23 Te ropa èdhi tao sasala, Lamatua tule eele èdhi toke d'ai mia-mia. Èèna ka dhu èdhi abhu. Èdhi madhe kèna! Te ngaa Ama Lamatua bhoke le j'ara èci hia èdhi. Te Na neo hia iia èdhi mamuri mola dhu ma'ete boe. Èdhi abhu mamuri èèna, ladhe èdhi j'aj'i dhèu unu Kètu èdhi, Yesus Kristus.

7

Ladhe dhèu madhe le, atora huku dènge heka hak

1 A'ari aa'i-aa'i! Ja'a neo padhai lii dènge miu dhu me'a mèu atora huku sèra. Sèmi ne'e ka: ladhe miu mamuri era, atora huku dènge hak ho ator miu. Te ngaa ladhe miu madhe le, atora huku dènge heka hak mi miu.

2 Ja'a kore pakasame nèti atora dhèu èmu-kamali. Ladhe dhèu bhèni èci leo le èmu dènge mone èci, na, madhutu atora huku, dua ra j'aj'i dhèu èmu-kamali toke madhe. Te ngaa ladhe dhèu mone madhe uuru, bhèni balu ne pa'èki heka dènge atora deo na. Nèngu bisa hari leo-emu.

3 Te ngaa ladhe bhèni ne leo hari èmu lod'o dhèu èmu na mamuri era, nèngu bersina. Te ngaa ladhe dhèu èmu na madhe le, atora nèti laleo èmu lèke heka nèngu. Bhèni ne j'aj'i dhèu kalora iisi. De ladhe na madhèdi hari dènge dhèu leo, madhutu atora, nèngu bersina boe.

4 Sèmi èèna kahèi dènge miu dhèu parcaya! Sèmi ne'e: Kristus madhe le. Èèna nuka sèmi miu madhutu madhe dènge Ne kahèi, hèia tèke eele mamuri miu dhu dhui. Ka atora huku

lèke heka mi miu. Limuri ne atora huku lèke heka miu, te ngaa mamuri miu pa'èki dènge Kristus, dhu mamuri hari nèti mamadhe Na. Èèna cakaraa dènge bhèni balu dhu leo hari èmu. Ngaa-ngaa tao boe. De limuri ne aa'i-aa'i dhu miu ad'u-ue sèra, hia mi Lamatua.

⁵ Te uru èèna, èdhi tao dhoka madhutu dad'eì ngi'u aae èdhi di. Lula èdhi te'a atora, èèna ka dhu hia èdhi sisu atora sèra, ho tao j'ara-j'ara dhu lèke boe. De sasala èdhi sèra ka dhu tao Ama Lamatua soro kabodho mi èdhi.

⁶ Uru èèna, èdhi hud'i tao madhutu ku atora. Te ngaa limuri ne, atora ne lèke heka èdhi, dhu tèke eele le mamuri dhu dhui. Madhutu dad'eì j'ara dhui, na, Atora Musa dhu suri ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci èèna, dhu èki tèke èdhi. Te ngaa madhutu dad'eì j'ara hiu, na, èdhi pa'èki heka dènge atora èèna. Te Roh Lamatua ka dhu uri èdhi! Nèti èèna ka, limuri ne èdhi sab'a dhoka hia Lamatua.

Atora Musa paj'uj'u bhabhelu ètu d'ara èdhi

⁷ De èdhi neo peka ngaa? Neo peka, na, "Atora dhu Lamatua hia re Musa ne, sala!" Aad'o! Te ladhe ja'a ke'a mèu boe atora ne, tatu ja'a bisa boe ke'a j'ara-j'ara dhu lèke boe ètu d'ara ja'a. Nuka sèmi, abhu atora dhu peka na, "Mage d'ara neo mere mèdha-panyau dhèu." Te ngaa dènge j'ara tasamia ka, ja'a bisa ke'a, na, d'ara neo sèmi èèna, sala, ladhe ke'a boe atora èèna? Bisa boe![☆]

⁸ Te ngaa lula abhu atora dhu peka sèmi èèna, èèna nuka sèmi j'ara-j'ara bhelu ètu d'ara ja'a, sèna ka ja'a neo kore rupa-rupa mèdha-panyau

[☆] 7:7 Kalua nèti Masir 20:17, Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 5:21

dhèu. Ladhe dènge boe atora dhu kai, sasala na abhu boe koasa ho ator dhèu.

⁹ Ètu mamuri ja'a uru èèna, ja'a ke'a mèu mèka dad'èi nèti Atora Lamatua. Nèbhu-nèbhu ku, heka ke'a këna. Nèti èèna ka, ja'a mulai mase'a, na, ja'a sisu le Atora sèra ka ad'u-ue sasala. De hua nèti sasala èèna ka, ja'a hud'i madhe ku.

¹⁰ Hèia d'ara ja'a roe bhilu, te ke'a na, ja'a mesa ku bisa boe pabe'a ja'a dènge Lamatua, ladhe tao madhutu dhoka Atora Na. De pantas ladhe ja'a abhu nanasa nèti Lamatua, nuka huku madhe èèna, lula ja'a sisu le Atora Na. Aa te ngaa Lamatua hia atora ne, sèna ka dhèu bisa mamuri dhu lèke. Te ngaa bagi ja'a, Atora ne ka dhu pa'ele iie ja'a, ka Lamatua soro kabodho mi ja'a.

¹¹ Atora ne mema pad'elo j'ara mamuri dhu mola. Te ngaa abhu bhabhelu dhu sub'u ètu d'ara ja'a. Nèti èèna ka, ja'a tipu hari ngi'u ja'a mesa ku, ho pangee na, ja'a bisa pabe'a ja'a dènge Ama Lamatua, sad'i ja'a tao madhutu Atora Na. Hèia èèna nuka sèmi Atora mesa èèna ka dhu tao toke Lamatua mad'enge dènge ja'a.[✳]

¹² De ladhe deo na dhèu peka na, "Atora dhu Lamatua hia re Musa èèna, sala," na, ja'a dhaa na, "Aad'o! Atora Lamatua ne, mola-mèci!" Aa paredha aa'i-aa'i ètu d'ara Atora ne mola-mèci, lèke, aa be'a kahèi.

¹³ Ele boe miu pangee, na, Atora ne ka dhu tao Lamatua soro kabodho mi ja'a, do? Aad'o! Te masi ka ja'a ke'a Atora sèra, te ngaa ja'a nanene

[✳] 7:11 Lii Lolo dhu Uru Tèka 3:13

taruu bhabhelu ètu d'ara ja'a, nèti èèna ka ja'a tao sala. De nèti sasala ja'a èèna ka Lamatua soro kabodho mi ja'a. Atora ne mema be'a, te èèna ka dhu pad'elo j'ara-j'ara bhelu-katub'a dhu tao èdhi pacèri nèti Ama Lamatua. De ropa Lamatua pad'elo j'ara mamuri dhu lèke, Atora èèna ka dhu peka paled'a, na, bhabhelu ètu d'ara èdhi èèna, be'a boe.

Babe'a dènge bhabhelu patula-pajuku ètu d'ara èdhi

¹⁴ Èdhi te'a, na, Atora dhu Lamatua pangèd'u re Musa, puru mai nèti Roh Lamatua. Te ngaa ja'a ne dhoka dhèu rai-haha biasa di, dhu dènge d'ara dhu èra boe. Hèia ja'a nanene j'ara-j'ara bhelu ètu d'ara ja'a, toke ja'a manahu asa d'ara sasala. Èèna nuka sèmi sasala dhu j'aj'i lamatua ja'a, aa ja'a j'aj'i mi ènu nèti sasala.

¹⁵ Pamalaa ja'a. Ja'a ke'a boe ngaa ka dhu ja'a tao. Te ja'a tao boe madhutu ngaa dhu ja'a neo tao. Te ngaa ja'a tao madhutu ngaa dhu ja'a d'èi boe tao.[◊]

¹⁶ Ladhe ja'a tao ngaa dhu ja'a neo boe tao, ja'a mangaku, na, Atora Lamatua ne lèke.

¹⁷ De ja'a boe ka dhu uri ngi'u ja'a. Te bhabhelu dhu muri ètu d'ara ja'a ka dhu uli ja'a!

¹⁸ Ja'a ke'a le, na, abhu boe j'ara dhu be'a muri ètu d'ara ja'a. Te ja'a ne dhèu rai-haha dhu d'ara karehe. D'èi do d'èi boe, ja'a bisa boe pakaseti iisi sèna ka tao dhu lèke. Ja'a d'èi tao dhu be'a, te ngaa j'aj'i boe!

[◊] 7:15 Galati 5:17

19 Te ja'a d'èi tao dhu be'a, te ngaa j'aj'i boe tao. Aa ko'o boe tao dhu bhelu, te ngaa cèku tao!

20 De ladhe ja'a ad'u-ue ngaa dhu ko'o boe tao, èèna mai boe nèti ja'a mesa ku, te ngaa lula sasala dhu muri ètu d'ara ja'a.

21 Ne'e ne j'aj'i mi tate'a èci, sèmi ne'e ka: masi ka ja'a neo tao dhu be'a, te ngaa abhu bhabhelu dhu palab'a ètu d'ara ja'a.

22 Aa te ngaa madhutu iia-iiia ètu d'ara ja'a karej'e titu kèna, ladhe ja'a pangee Atora Lamatua.

23 Te ngaa nuka sèmi abhu koasa ètu d'ara ja'a dhu pa'ele iie ja'a. Te ja'a neo tao dhu be'a, te ngaa j'aj'i boe. Èèna nuka sèmi koasa bhabhelu ètu d'ara ja'a dhu kèpe nare ja'a, ho laka-seti madhutu ne.

24 Ira ii, kasian, ee! Ja'a ne dhèu j'èra! Dhèu cee ka dhu bisa patabuli ja'a nèti koasa bhabhelu dhu muri ètu d'ara ja'a ne, dhu tao Lamatua mad'enge dènge ja'a?

25 Te ngaa malo-malo ka! Ama Lamatua unu Na ka dhu bhoke j'ara ho patabuli eele ja'a! Ja'a manèngi makasi ae-ae mi Lamatua, lula Kètu èdhi Yesus Kristus bisa hia mamuri mi ja'a! De ladhe ja'a mamuri maena dhoka mi ngi'u ja'a di, na, ja'a j'èra. Masi ka ja'a neo tao madhutu Atora Lamatua, te ngaa abhu koasa bhabhelu ètu d'ara ja'a, dadugu ja'a, sèna ka tao taruu dhoka bhabhelu-katub'a di.

8

*Èdhi bisa mamuri mola, ladhe pa'èki dènge
Roh Lamatua*

¹ De Ama Lamatua huku boe dhèu dhu pa'èki dènge Yesus Kristus!

² Te abhu dua lii tate'a dhu lèke: ka èci peka na, ladhe èdhi pa'èki dènge Yesus Kristus, Roh Lamatua hia koasa mi èdhi ho bisa mamuri mola. Ka dua peka na, abhu bhabhelu ètu d'ara èdhi dhu kakèj'i èdhi ho tao sala. Aa ladhe èdhi tao sala, Ama Lamatua mad'enge dènge èdhi. Aa ladhe èdhi abhu Roh Lamatua, Na patalale èdhi nèti koasa sasala.

³ Masi ka èdhi tao madhutu atora Musa, èèna bisa boe patabuli èdhi nèti koasa sasala, lula èdhi se dhoka dhèu rai-haha biasa di dhu tao bhabhelu katub'a taruu. Te ngaa Lamatua ka dhu bhoke j'ara. Te Nèngu pua Ana Mone mesa Na mai, sèna ka j'aj'i dhèu rai-haha biasa, sama sèmi èdhi kahèi. Masi ka èdhi dhèu rai-haha biasa tao rupa-rupa sasala, te ngaa Yesus mesamesa Na dhu tao nèdhi boe sasala ngaa-ngaa. Ngaa hari, Nèngu j'aj'i korban, ho saku eele sasala-sasigo dhèu.

⁴ Ama Lamatua hia Kristus mai, sèna ka Na madhe, ho hud'i laa èdhi bisa tao j'ara aa'i-aa'i dhu lèke, madhutu Atora Lamatua. Ka limuri ne, èdhi tao j'ara-j'ara dhu mola madhutu dad'èi Roh Lamatua, aa tao heka madhutu dad'èi d'ara unu ti.

⁵ Dhèu dhu mamuri madhutu dad'èi d'ara unu ra, tao sèmi èèna lula ra pangee dhoka j'ara bhabhelu di. Te ngaa dhèu dhu mamuri madhutu dad'èi Roh Lamatua, rèngu dhoka pangee j'ara-j'ara dhu pakarej'e d'ara Roh Lamatua di.

⁶ Dhèu dhu soro tèke bhabhelu ator ngangee na, sama sèmi dhèu dhu nanene boe Roh

Lamatua, nuka sèmi d'ara nèngu aad'o heka dènge Lamatua. Te ngaa dhèu dhu soro tèke Roh Lamatua ator ngangee na, mamuri na mola, aa d'ara na mera-milu.

⁷ Dad'èi èdhi dhèu rai-haha ne, palab'a bia dènge dad'èi Lamatua. Hèia èdhi to'o boe paahaha iisi ho nanene Lamatua, lula èdhi mesa ti bisa boe.

⁸ Te dhèu dhu soro tèke dad'èi ra ator rèngu, d'èi do d'èi boe, èèna bisa boe pakarej'e d'ara Lamatua.

⁹ Te ngaa miu se, dhèu dhu mamuri bhelu heka, madhutu dad'èi d'ara mi. Te ladhe abhu Roh Lamatua dhu mamuri ètu d'ara miu, miu tao j'ara-j'ara dhu pakarej'e d'ara Nèngu. (Te ngaa ladhe abhu dhèu dhu Roh Kristus pea boe ètu d'ara na, nèngu j'aj'i boe dhèu unu Lamatua.)

¹⁰ Ngi'u aae miu bèli-camèd'a madhe, lula sasala dhu miu tao uru sèra. Te ngaa, lula limuri ne Kristus mamuri ètu d'ara miu, roh miu mamuri taruu, lula Ama Lamatua cap le miu dhèu d'ara mola, hèia miu pabe'a hari le dènge Ne.

¹¹ Te Ama Lamatua ka dhu pamamuri hari Yesus Kristus nèti mamadhe Na. De masi ka èdhi madhe, te ngaa ladhe Roh Lamatua dhu mamuri ètu d'ara èdhi, pe Nèngu pamamuri hari èdhi kahèi. Saso na, Na pamamuri èdhi sama sèmi Na pamamuri hari Kristus.◊

Roh Lamatua peka na, èdhi j'aj'i ana-ana Ama Lamatua

◊ **8:11** 1 Korintus 3:16

12 De sèmi ne'e a'ari aa'i-aa'i! Èdhi dhu dènge kèlu-g'ètu. Mage nèti kèlu-g'ètu ne, ho mamuri èdhi madhutu dad'èi dhèu rai-haha di, te ngaa èdhi hud'i mamuri madhutu dad'èi Ama Lamatua.

13 Te ladhe èdhi mamuri madhutu dhoka bhabhelu ètu d'ara èdhi di, tatu Lamatua soro kabodho mi èdhi, aa èdhi pasae tare huku madhe! Te ngaa ladhe èdhi soro tèke Roh Lamatua palaho koasa sasala ètu d'ara èdhi, èèna na èdhi heka bisa mamuri dhu mola kèna.

14 Dhèu dhu nanene Roh Lamatua, sèna ka Na ator si, na, dhèu se'e ka dhu j'aj'i ana-ana Ama Lamatua.

15 Ladhe èdhi soro tèke Roh Lamatua ator èdhi, Na tao boe èdhi sèmi ènu dhu mamuri dhoka dènge d'ara madha'u di. Uru èèna, èdhi mamuri sèmi èèna ka. Te ngaa, lula èdhi sèmi tare le Roh Lamatua ho uri èdhi, èdhi te'a le, na, èdhi j'aj'i le ana-ana Ama Lamatua. Nèti èèna ka, Nèngu d'èi tadèngi, ladhe èdhi paroa Ne, "Ama Pasue!"[◊]

16 D'ara èdhi unu ti ka dhu peka na, èdhi j'aj'i ana-ana Lamatua. Aa Roh Lamatua kahèi peka sèmi èèna.

17 Ladhe èdhi j'aj'i ana-ana Lamatua, èèna sasoa na, bèli-camèd'a èdhi sèmi tare pusaka Na, lula Nèngu j'aj'i Ama èdhi. Aa ladhe Ama hia pusaka mi Ana Na Kristus, èdhi kahèi sèmi palere-lere dènge Ne. Te ngaa abhu ca j'ara era: èdhi hud'i abhu ku j'aj'èra, sama sèmi Kristus kahèi dhu abhu le j'aj'èra, sèna ka bèli-camèd'a

[◊] **8:15** Markus 14:36, Galati 4:6

Lamatua ded'e èdhi padedha-dedha, nuka sèmi
Nèngu ded'e padedha-dedha le Kristus.◊

Bèli-camèd'a Lamatua ded'e èdhi padedha-dedha

18 Te ngaa madhutu a'abhu ja'a, j'aj'èra dhu
èdhi pasae ne'e ne, kab'ua na aad'o, ladhe pasoro
dènge dadedha dhu Lamatua neo pad'elo mi
èdhi.

19 Madhutu iia-iia na, aa'i-aa'i dhu Ama
Lamatua paj'aj'i ètu dedha-liru dènge rai-haha,
dhu mate tatae neo rèdhì Na pad'elo ana-ana Na
sèra, nuka cee! Te Na neo pad'elo dènge ra,
dènge d'ara karej'e-karae.

20 Te Ama Lamatua paj'aj'i dedha-liru dènge
rai-haha, aa dènge isi ra aa'i-aa'i, sèna ka
tao madhutu dad'èi Na. Te ngaa ra madhutu
boe, lula boe dad'èi rèngu, te ngaa nèti dad'èi
Lamatua, te Na huku si sèna ka pa'ele iie si. Masi
ka sèmi èèna, te ngaa abhu era maena era.◊

21 Te limuri ne aa'i-aa'i dhu Lamatua paj'aj'i
sèra ele iie, aa abhu boe j'ara kalua. Te ngaa
èèna na, Lamatua neo patabuli si, sèna ka ra ele
iie heka, te ngaa rèngu bisa j'aj'i kapai titu kèna
madhutu dad'èi Na. Lamatua kahèi neo ded'e
patedha-dedha ana-ana Na, ho patabuli rèngu
nèti dhu ele iie sèra.

22 Te èdhi te'a le, na, abhu j'aj'èra ae ètu rai-
haha ne. Karèi nèti uru ka d'ai doe ne'e, aa'i-
aa'i dhu Lamatua paj'aj'i sèra, taraa pèd'a, dhu
ra tatae ho Lamatua tao aa'i-aa'i j'aj'i hiu. Èèna

◊ **8:17** Galati 4:5-7 ◊ **8:20** Lii Lolo dhu Uru Tèka 3:17-19

nuka sèmi bhèni dhu taraa kabake pèd'a neo nara iisi.

²³ Mesa boe rai-haha di dhu tatae, te ngaa èdhi kahèi mate sèmi èèna. Masi ka Lamatua hia uru le Roh Na mi èdhi, èdhi taraa d'ara pèd'a kahèi. Te èdhi dhu tatae mate Ama Lamatua ded'e nare èdhi j'aj'i ana-ana dhu mola, dènge patabuli ngi'u èdhi aa'i-aa'i nèti dhu ele iie.[☆]

²⁴ Lod'o Lamatua hia èdhi mamuri, Na peka kahèi, bèli-camèd'a Na tao sèmi ngaa. Te ngaa limuri ne, èdhi dhu tatae era lula dhae j'aj'i mèka. Ladhe èdhi tèdhi ka j'ara èci dhu j'aj'i le, èdhi pamata heka neo tèdhi j'ara èèna. Te dhèu parluu heka mate, sèna ka rèdhi j'ara dhu j'aj'i le, sina ma?

²⁵ Te ngaa ladhe èdhi dhu tatae ho neo tèdhi ca j'ara dhu dhae j'aj'i mèka, èdhi pa'èra d'ara taruu.

²⁶ Sèmi èèna kahèi, lod'o èdhi mate tae-tae èèna, Roh Lamatua ka dhu soru-barà èdhi, lula èdhi se dhu roe-bhilu, aa te'a boe sabaj'a dhu lèke. Te ngaa Roh Lamatua unu Na ka dhu sabaj'a gati èdhi, masi ka te'a dhoka taraa di, aa te'a boe sabaj'a peka lii ngaa.

²⁷ Ama Lamatua mesa Na ka dhu ne'a aa'i mèu-mèu, dhu èdhi neo peka nèti d'ara èdhi. Nèngu ne'a ngangee Roh Na kahèi. Nèti èèna ka, Nèngu ne'a aa'i j'ara-j'ara dhu Roh Na neo peka ho soru-barà èdhi. Te ngangee Roh Lamatua, èci èèna ka dènge ngangee Ama Lamatua mesa Na. Aa Roh Na dhu sabaj'a mi Ama Lamatua, manèngi sèna ka Lamatua soru-barà dhèu parcaya sèra. Te Roh ne sabaj'a madhutu dad'èi Lamatua.

28 De limuri ne èdhi te'a le sèmi ne'e: Ama Lamatua tao aa'i-aa'i j'aj'i mi be'a hia dhèu dhu sue Nèngu. Te karèi nèti uru ka, Lamatua dhu ator nare le j'ara tasamia dhu Na neo tao hia mi rèngu. Aa Na paroa le rèngu, peka na, "Mai ka! Mai j'aj'i dhèu unu Ja'a!"

29 Lula uru-uru sèra, Na tadhe le rèngu aa hag'e nare si, sèna ka j'aj'i ca ropa dènge Ana Na, nuka Kristus. Te Kristus ka dhu Ana uuru, aa dhu leo sèra j'aj'i mi ari Na.

30 Dhèu dhu Lamatua tadhe karèi nèti uru sèra, Na paroa nare le, sèna ka j'aj'i dhèu unu Na. Aa rèngu kahèi, dhu uru èèna dhèu sala, Na tao si j'aj'i dhèu mola, sèna ka pabe'a hari dènge Ne. Aa Na ded'e si padedha-dedha.

Ama Lamatua sue èdhi titu kèna

31 De èdhi peka ngaa hari nèti j'ara se aa'i-aa'i ra? Ama Lamatua dhu bhiri nare èdhi. Aa ladhe sèmi èèna, dhèu cee dhu bisa lab'a hari èdhi? Abhu boe, sina ma?

32 Ama Lamatua taha boe Ana Na. Te ngaa soro Ana Na ho madhe j'aj'i korban, sèna ka soru-barà èdhi aa'i-aa'i ti. Lula Ama Lamatua taha boe Ana Na, èdhi bisa te'a, na, bèli-camèd'a Na hia iia èdhi j'ara aa'i-aa'i dhu be'a. Lèke, si?

33 Ele boe miu pangee, na, abhu dhèu dhu bisa pèci sasala asa dhèu dhu Lamatua hag'e nare sèra? Te ngaa aad'o, si? Te Lamatua mesa Na ka dhu cap èdhi j'aj'i dhèu mola dhu dènge heka sasala, ho èdhi pabe'a hari dènge Ne.

34 Ele boe miu pangee, na, abhu dhèu era dhu peka na, hud'i Lamatua huku ku dhèu dhu Na hag'e nare sèra. Te ngaa bisa boe! Te Yesus

Kristus dhu madhe le. Risi-risi hari, Lamatua ka dhu pamamuri hari Ne nèti mamadhe Na. Hèia Lamatua ded'e Ne, sèna ka pamadhèdi Ne ètu era dhu kab'ua risi re baboa g'ana Na. Aa ètu èèna, Nèngu loe boe sabaj'a hia èdhi.

³⁵ Ele boe miu pangee, na, abhu dhèu do, j'ara dhu leo, dhu bisa tao Kristus sue heka èdhi, do? Bisa boe! Masi ka èdhi paraga dènge lii langu do, sasusa do, manganga-mad'eu do, unu boe mèdha-papake do, mamadhe-mamopo do, dhèu neo pamadhe do, te ngaa Kristus sue èdhi taruu. Abhu boe èci sa dhu bisa pacèri èdhi nèti sasue Kristus.

³⁶ Ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Lamatua suri tèke, peka na,

“Dhèu loe boe tenge j'ara neo pamadhe èdhi,
lula èdhi j'aj'i dhèu unu Lamatua.

Rèngu tao èdhi,

nuka sèmi kalèbho dhu ra neo roro.”[☆]

³⁷ De masi ka èdhi paraga dènge sasusa sèmi ngaa èèna ka, te ngaa èdhi segi le, lula Kristus sue èdhi titu kèna!

³⁸ Ja'a ke'a mèu le, na, abhu boe j'ara èci sa dhu bisa hag'e eele sasue Lamatua nèti dedha èdhi. Masi ka èdhi mamuri do, èdhi madhe do, abhu ana pajuu nèti sorga do, dhu rèd'u paredha do, abhu koasa do, lii langu dhu j'aj'i limuri do, dhu j'aj'i bèli-camèd'a do,

³⁹ koasa ètu dedha-liru do, koasa ètu rai-haha do, mèdha leo dhu Lamatua tao nare le — abhu boe èci sa dhu bisa pacèri èdhi nèti Ama Lamatua, dhu kai Ne, sèna ka sue ia ka èdhi!

[☆] **8:36** Lii Sod'a Koa-Kio 44:23

Lula èdhi dhu pa'èki le dènge Kètu èdhi, Yesus Kristus, dhu Lamatua pua mai.

9

Ama Lamatua hag'e nare dhèu Isra'el sèra

¹ Èdhi dhu pa'èki dènge Kristus, padhai lii dhu lèke. De ja'a monya boe miu. D'ara iiki ja'a kahèi, peka na, Roh Lamatua dhu ator d'ara ja'a.

²⁻³ Ja'a peka sèmi ne'e ka: d'ara ja'a susa. Ja'a rasa bia, lula ja'a ngee kèdhi dhèu-dhèu ja'a mesa ku. Te ja'a neo sèna ka dhèu ja'a, dhèu Yahudi* sèra, pa'èki dènge Kristus kahèi, te ngaa ae dhu parcaya boe Nèngu. Ladhe sèmi ja'a dhu bisa bhoke j'ara hia rèngu, ja'a sadia manèngi ho Lamatua huku ja'a, sèna ka gati si. Aa ja'a sadia manèngi kahèi, sèna ka Lamatua hag'e eele ja'a nèti Kristus, ho rèngu bisa pa'èki dènge Ne.

⁴ Aa te ngaa, rèngu se dhèu Isra'el, nuka bangsa èci dhu kalua hua iia titu kèna. Lamatua dhu ded'e le rèngu se, j'aj'i ana-ana Na karèi nèti katanga rai ka. Na pad'elo dadedha Na mi rèngu. Na pa'èki dènge ra rupa-rupa lii pajaji. Na pangèd'u si Atora Na. Rèngu ka dhu re'a mèu pahaha iisi mi Lamatua, aa sab'a hia Ne. Lamatua dhu pamoa le, neo pad'elo d'ara hua iia Na mi rèngu. [⊗]

* **9:2-3** Dhèu *Yahudi*, èci èèna ka dènge bangsa Isra'el, nuka dhèu *Yahudi* dhu pea ètu rai Isra'el; aa dhu ètu era-era leo kahèi. Te ngaa suku *Yahuda* sama boe dènge suku *Yahudi*. Te suku *Yahuda*, nuka èci nèti canguru dua suku Isra'el. ⊗ **9:4** Kalua nèti Masir 4:21, 14:22

5 Dhèu Yahudi j'aj'aj'i ra nèti bëi-baki ji'i, nuka: Abraham, Isak dènge Yakob (dhèu rare ngara 'Isra'el' nèti Yakob). Aa Kristus, dhu Lamatua pajaji mema karèi nèti uru-uru ka ho pua mai èèna, j'aj'aj'i Na nèti bëi-baki ji'i dhèu Yahudi kahèi. Kristus ne'e ka, Ama Lamatua kahèi dhu nèd'u paredha mi aa'i-aa'i se. De lèke, ladhe dhèu ded'e koa-kio hia Ne toke d'ai mia-mia. Lèke tare'a![◊]

6 Masi ka abhu dhèu Isra'el ae ka dhu sèmi mèka Kristus, te ngaa dhèu bisa boe peka, na, lii pajaji Lamatua èèna j'aj'i boe. Baku ngee, na, dhèu aa'i-aa'i dhu j'aj'i nèti bëi-baki Isra'el sèra, j'aj'i bangsa Isra'el dhu Ama Lamatua hag'e nare ho j'aj'i dhèu unu Na.

7 Nuka sèmi, dhèu ae-ae j'aj'aj'i ra nèti bëi-baki ji'i, Abraham. Te ngaa rèngu aa'i-aa'i j'aj'i boe ana-èpu d'èlu Abraham dhu Ama Lamatua hag'e nare. Te Lamatua dhu peka le dènge Abraham, aku Nèngu na, "Ana-èpu èu dhu Ja'a tadhe, dhoka rèngu dhu j'aj'i nèti ana mu Isak di."[◊]

8 Sasoa na, karèi nèti uru d'ai sange ne'e, ana-èpu aa'i-aa'i boe nèti baki ji'i Abraham, dhu j'aj'i ana-ana Ama Lamatua. Dhodhoka ana-èpu dhu j'aj'i nèti lii pajaji Lamatua dènge Abraham di, dhu Lamatua tadhe. Rèngu ka di dhu j'aj'i ana-ana Lamatua dhu lèke.

9 Te Lamatua pa'èki lii pajaji dènge Abraham, peka na, "Pe d'ai tèu mai nèi, Ja'a lèpa hari mai. Lod'o èèna dhèu èmu èu Sara nara iisi le ana

[◊] **9:5** Lii Lolo dhu Uru Tèka 32:22-32 [◊] **9:7** Lii Lolo dhu Uru Tèka 21:12

mone ca dhèu.”[◊]

¹⁰ Mesa boe èèna di. Te Isak dènge dhèu èmu na Ribka, nara iisi ana kajari dua.

¹¹⁻¹² Lod'o Ribka nara iisi mèka ana na si, rèngu se dhae tao mèka j'ara dhu mola, do dhu bhelu. Masi ka sèmi èèna, te ngaa Lamatua peka uuru le dènge Ribka lula-nèti ana kajari dhu kalua uuru, peka na, “Bèli-camèd'a a'a ne sab'a hia ari na.” Lamatua peka sèmi èèna ho pad'elo, na, ladhe Nèngu hag'e nare le dhèu èci, Nèngu dhu ne'a le, neo pake dhèu ne sèna ka tao tasa mera mia. Hèia Lamatua pili ari na, j'aj'i dhèu unu Na. Lamatua parluu heka pamata, ho laladhe ari ne neo tao ngaa, lula Lamatua dhu ne'a mema le.[◊]

¹³ Te Lamatua dhu peka le ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Na,aku Nèngu na,

“Ja'a pili kore le Yakob,
te ngaa Ja'a tule eele Esau.”[◊]

¹⁴ De èdhi peka tasamia? Ele boe cahag'e peka na, “Lamatua pama'ète lii langu, bia cabèka, do?” Bisa boe!

¹⁵ Te uru èèna, Ama Lamatua dhu peka le dènge Musa, na,

“Ladhe abhu dhèu dhu paraga dènge sasusa,
Ja'a ka dhu pili neo pad'elo rasa kasia mi cee,
aa Ja'a ka dhu pili neo bhoke d'ara Ja'a mi
dhéu dhu Ja'a paj'uj'u unu Ku.”[◊]

¹⁶ De dhèu ne'e rasa boe d'ara taleo Lamatua, lula dad'èi nèngu unu na, do, lula tatao unu

[◊] **9:9** Lii Lolo dhu Uru Tèka 18:10 [◊] **9:11-12** Lii Lolo dhu Uru Tèka 25:23 [◊] **9:13** Meliaki 1:2-3 [◊] **9:15** Kalua nèti Masir 33:19

na. Te ngaa lula Lamatua mesa Na ka dhu neo pad'elo d'ara taleo Na mi dhèu ne'e.

¹⁷ Te ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, Lamatua padhai lii dènge dhèu aae Masir, peka na, "Ja'a ded'e kore èu j'aj'i dhèu aae, lula Ja'a neo pake èu ho pad'elo koasa Ja'a mi dhèu ae-ae. Dènge sèmi èèna, dhèu dhu pale-lème rai-haha ne, bisa koa-kio kolongara Ja'a." [◊]

¹⁸ De ladhe Lamatua neo pad'elo rasa kasia Na mi dhèu èci, na, Nèngu tao. Aa ladhe Na neo tao d'ara ca dhèu adhu sèmi hadhu, na, Nèngu tao sèmi èèna kahèi. [◊]

*Lamatua bisa pad'elo rasa kasia Na, te ngaa
Na sèmi nare boe bhabhelu*

¹⁹ Ladhe sèmi abhu dhèu dhu sisu ja'a, peka na, "Kéri sèmi èèna, ladhe Lamatua neo ad'u j'ara èci, cee ka dhu bisa lab'a Ne? Aad'o, sina ma? De nga tao ka Nèngu neo pèci sasala mi dedha èdhi? Èèna adil boe!"

²⁰ Ladhe abhu dhu pangee sèmi èèna, ja'a dhaa sèmi ne'e ka: "Èu pangee na, èu ne cee?! Èu neo padhai lii lab'a Lamatua, do?" Baku sèmi èèna! Te ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, abhu dhu suri, peka na, "Ladhe dhèu tao mèdha èci, abhu ètu mia mèdha ne karèi hari dhèu dhu tao ne peka na, 'Nga tao ka èu tao ja'a sèmi ne'e!?' " [◊]

²¹ Nuka sèmi dhèu tao èru rai. Nèti rai mea ca kahore, nèngu dènge hak tao g'ala dhu kale'e cue, sèna ka dhèu koa ne. Dhèu ne dènge hak kahèi, pake rai mea ca kahore ne tao era kaboko maruru èci, madhutu dad'èi na.

[◊] **9:17** Kalua nèti Masir 9:16 [◊] **9:18** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 7:7-9 [◊] **9:20** Yesaya 29:16, 45:9

22 Sèmi èèna kahèi dènge Ama Lamatua. Nèngu dènge hak ho tao madhutu dad'èi Na. Nèngu neo pad'elo mi dhèu aa'i-aa'i, na, Nèngu nasa, aa tule eele bhabhelu-katub'a dhu dhèu tao. Nèngu neo ho dhèu re'a kahèi, na, Nèngu unu koasa ae-ae. Sèna ka dhèu bisa re'a, Nèngu taha d'ara dènge dhèu dhu tao rupa-rupa bhabhelu-katub'a. Te ngaa mi dhèu bhelukatub'a, dhoka mate lod'o di, ho ra ele iie aa'i.

23 Lamatua ad'u-ue j'ara ne, ho paj'uj'u mi dhèu ae, na, Nèngu neo pad'elo rasa kasia Na mi dhèu cahag'e. Rèngu se'e ka dhu Na hag'e nare mema le, sèna ka ded'e si padedha-dedha. Aa Na neo sèna ka dhèu re'a, na, Nèngu mesa Na ka dhu dedha risi aa'i.

24 Te èdhi se dhu Na pili nare le, ho j'aj'i dhèu unu Na. Èdhi se, cahag'e nèti dhèu Yahudi, aa cahag'e hari nèti dhèu leo rai kara.

25 Uru èèna, Lamatua pake dhèu nèti lii padhai Na, ngara na Hosea, ho suri dhèu leo rai kara sèra, peka na,

“Abhu dhèu dhu uru èèna, unu boe Ja'a,
te ngaa Ja'a neo paroa kore si, na,
'Miu se, dhèu Ja'a.'

Aa abhu suku dhu uru èèna, Ja'a sue boe,
te ngaa Ja'a neo paroa kore si, na,
'Miu se, suku dhu Ja'a sue.'”²⁵

26 Hosea suri kahèi, na,
“Ètu èèna,
ètu era dhu Lamatua peka dènge si, na,
'Miu se, j'aj'i boe dhèu Ja'a!'

²⁵ **9:25** Hosea 2:23

Pe Lamatua dhu Mamuri èèna, neo peka dènge si, aku Nèngu na,

‘Limuri ne, miu j'aj'i le ana-ana Ja'a!’”[⊗]

Na peka sèmi èèna, lula Na kasia mi dhèu Yahudi boe sèra.

²⁷ Dhèu nèti lii padhai Lamatua èci hari, nuka Yesaya, peka nèdhì le lula-nèti suku Isra'el, na, “Masi ka dhèu Isra'el ca nau-ca nadha, nuka sèmi salae dhasi, te ngaa bèli-camèd'a Ama Lamatua patabuli rèngu nèti koasa sasala-sasigo ra, dhoka dhèu ciki di.

²⁸ Te èèna d'ai lod'o na, ho Ama Lamatua pama'ète lii langu nèti dhèu aa'i-aa'i ètu rai-haha ne, sama sèmi dhu Na peka mema le.

Te ngaa Na pamata heka, te Na pamèci nare lai-lai!”[⊗]

²⁹ Lod'o uru èèna, Yesaya peka le lula-nèti dhèu Yahudi sèra, aku nèngu na, “Èdhi oto,

lula Ama Lamatua dhu Koasa Risi Aa'i èèna, soro tèke sèna ka ana-èpu èdhi cahag'e abhu sod'a.

Te ladhe aad'o sèmi èèna, na, èdhi se aad'o heka le, nuka sèmi dhèu kota Sodom dènge kota Gomora sèra.”[⊗]

Lii Lolo Be'a hia suku Isra'el dhu ro'o boe nanene Lamatua

³⁰ De èdhi neo peka ngaa? Èdhi neo peka, na, “Dhèu dhu Yahudi boe sèra mai nèti mia-mia.

[⊗] 9:26 Hosea 1:10 [⊗] 9:28 Yesaya 10:22-23 [⊗] 9:29 Yesaya 1:9

Uru èèna rèngu tenge boe j'ara ho pabe'a rèngu dènge Lamatua. Te ngaa limuri ne, ra pabe'a le dènge Ne, lula parcaya Jesus Kristus.

³¹ Te ngaa dhèu Isra'el sèra, neo ae le tenge j'ara sèna ka tao madhutu atora Musa, ho pabe'a rèngu dènge Lamatua, te ngaa j'aj'i boe."

³²⁻³³ Nga tao ka rèngu bisa boe pabe'a dènge Lamatua? Lula rèngu dhodhoka neo tao madhutu atora di, sèna ka Na sèmi nare si nuka sèmi dhèu dhu d'ara mola, te ngaa rèngu parcaya boe Yesus Kristus. Hèia rèngu oe sèmi kadhunu sa, lèke "hadhu kadhunu" cue. Ne'e ne ka naneo nèti Sasuri Mola-Mèci Lamatua, dhu peka na,

"Ladhe ku sa ne'e!"

Te Ja'a pamadhèdi le ca Dhèu
étu ledhe Sion, nuka kota Yerusalem.

Dhèu ne nuka sèmi hadhu cue,
dhu dhèu kadhunu lèke Ne.

Te ngaa cee dhu parcaya Ne,
nèngu parluu boe makae."

Hadhu ne, nuka Yesus. Te ngaa dhèu Isra'el tule eele Ne. Èèna na sama sèmi rèngu kadhunu, ka bèbha lula hadhu deo na.[◊]

10

¹ A'ari aa'i-aa'i! Ja'a neo dhèu Isra'el abhu ngaa? Ja'a sabaj'a ho hud'i laa Lamatua patalale rèngu nèti koasa sasala-sasigo ra. Ladhe j'aj'i ka sèmi èèna, d'ara ja'a heka karej'e këna!

² Ja'a bisa peka j'ara-j'ara nèti tatao dhèu se'e: rèngu se maj'èni neo madhutu Ama Lamatua.

[◊] 9:32-33 Yesaya 28:16

Masi ka ra maj'èni sèmi èèna, te ngaa re'a mèu boe j'ara dhu lèke.

³ Lula rèngu re'a boe j'ara mamuri dhu mola, dhu bisa pabe'a dhèu dènge Lamatua, nèti èèna ka dhèu se bhoke j'ara unu ra, ho neo sèku pabe'a dènge Lamatua. Dènge sèmi èèna, rèngu ro'o boe nanene Ne.

⁴ Ladhe dhèu madhutu dhoka atora di, sèna ka Lamatua sèmi nare si, na, èèna d'ai mèka. Nèti èèna ka, Kristus pamèci nare aa'i mèu-mèu le, sèna ka èdhi bisa pabe'a dènge Lamatua. Ka limuri ne dhèu aa'i-aa'i dhu parcaya Kristus bisa pabe'a dènge Ama Lamatua.

Lamatua neo patabuli dhèu aa'i-aa'i nèti koasa sasala-sasigo ra

⁵ Uru èèna, Musa pad'elo le j'ara ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, sèna ka dhèu bisa pabe'a dènge Ama Lamatua, sad'i ra tao madhutu aa'i mèu-mèu Atora Lamatua. Nèngu suri, peka na, "Dhèu cee dhu tao madhutu aa'i Atora ne, bèli-camèd'a rèngu abhu mamuri mola."*

⁶ Te ngaa Sasuri Mola-Mèci Lamatua pad'elo j'ara leo, peka na, dhèu bisa pabe'a dènge Ama Lamatua sad'i rèngu parcaya Jesus Kristus. Dhu suri tèke, na, "Mage karèi, peka na, 'Cee ka dhu bisa ca'e asa sorga?'" (Èèna, nuka sèmi dhèu neo ca'e la'e peka dènge Kristus, na, èdhi dhèu rai-haha d'èi ladhe Nèngu puru mai sèna ka hia mamuri mi èdhi.)

⁷ Sasuri Mola-Mèci suri kahèi, peka na, "Mage karèi, na 'Cee ka dhu neo puru la'e asa d'ara

* **10:5** Atora nèti Ama-ama Agama 18:5

naraka, ètu era dhèu madhe sèra?'" (Èèna, nuka sèmi dhèu dhu puru la'e ho pac'a'e Kristus nèti era mamadhe Na, sèna ka hia mamuri mi èdhi.)

⁸ Baku sèmi èèna! Te ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci suri, na, "Lii moa nèti Lamatua ètu katanga madha èu! Te lii moa èèna abhu le ètu hèb'a dènge d'ara èu." Lii moa ne dhu èdhi pekapadhai dènge dhèu, peka na, "Ladhe èu neo abhu mamuri, na, hud'i parcaya ku Kristus!"[☆]

⁹ Ladhe èu mangaku dènge hèb'a mu, peka na, "Kristus èèna, Kètu ja'a," aa parcaya ètu d'ara èu, na, Ama Lamatua pamamuri hari le Yesus Kristus nèti mamadhe Na, ka Ama Lamatua patabuli èu nèti koasa sasala-sasigo èu.

¹⁰ Te ladhe èu parcaya Kristus dènge d'ara kateme, Ama Lamatua cap èu, peka na, èu dhèu d'ara mola dhu pabe'a dènge Ne. Aa ladhe èu mangaku dènge hèb'a mu, peka na, Yesus j'aj'i Kètu èu, Ama Lamatua patabuli èu nèti koasa sasala-sasigo èu kahèi.

¹¹ Ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Lamatua, dhu suri, peka na, "Cee dhu parcaya Ama Lamatua, bèli-camèd'a, na'e boe makae, lula Lamatua neo tao j'aj'i aa'i mèu-mèu, ngaa dhu Na peka nare le."[☆]

¹² Dhèu Yahudi dènge dhèu Yahudi boe, èci èèna ka. Beda boe. Abhu dhoka Kètu èci di, aa Nèngu ka Kètu nèti suku aa'i-aa'i. Nèngu neo pad'elo d'ara hua iia Na ae-ae mi dhèu aa'i-aa'i dhu manèngi bara nèti Nèngu.

¹³ Te ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci dhu suri, na, "Dhèu aa'i-aa'i dhu manèngi Lamatua soru-barà

[☆] **10:8** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 30:12-14 [☆] **10:11** Yesaya 28:16

si, pe Nèngu patabuli si nèti koasa sasala-sasigora.”[⊗]

¹⁴ Te ngaa tasamia dhèu bisa manèngi bara nèti ca dhèu, ladhe rèngu dhae parcaya mèka ne? Aa tasamia rèngu bisa parcaya ne, ladhe rèngu dhae tadèngi mèka j'ara mamuri dhèu ne? Tasamia rèngu bisa tadèngi lula-nèti nèngu ne, ladhe abhu boe dhèu dhu lole dènge ra?

¹⁵ Aa tasamia rèngu bisa lole dènge dhèu, ladhe abhu boe dhu pua-paleha si? Ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, peka na, “Ladhe dhèu rèti mai Lii Lolo Be'a, mamai dhèu se'e se be'a titukèna!”[⊗]

¹⁶ Te ngaa miu kahèi me'a, na, abhu dhèu Isra'el cahag'e ro'o boe nanene Lii Lolo Be'a Lamatua. Te Yesaya, ca dhèu dhu nèti lii padhai Lamatua, suri peka na,
“Lamatua!

Dhèu se'e ro'o boe lèka lii moa
dhu rèngu tadèngi le nèti ji'i!”[⊗]

¹⁷ De ladhe neo parcaya Ama Lamatua, na, hud'i nanene uuru ku Lii Holo-Nori Na. Aa neo me'a lii moa Na, hud'i tadèngi uuru ku lula-nèti Kristus.

¹⁸ Ja'a karèi sèku, sèmi ne'e: ele boe miu pangee, na, dhèu Isra'el sèra tadèngi rèdhi mèka lula-nèti Kristus, do? Tatu ra tadèngi le! Nuka sèmi dhèu dhu suri tèke ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Lamatua, peka na,

“Dhèu rèti lii padhai Lamatua, dhu palolo lula-nèti Lamatua ne pale-palème le rai-haha;

[⊗] **10:13** Yoel 2:32 [⊗] **10:15** Yesaya 52:7 [⊗] **10:16** Yesaya 53:1

Lii rèngu

d'ai aa'i le palème rai-haha toke d'ai suu-suu
rai.”[☆]

¹⁹ Ja'a neo karèi hari ca j'ara, “Dhèu Isra'el sèra dhane rare mèka j'ara Ama Lamatua, do?” Musa ka, dhèu uru j'ara dhu suri peka na, Lamatua peka mi dhèu Isra'el sèmi ne'e:

“Ja'a neo tao j'ara èci
hia dhèu nèti suku leo sèra.
J'ara ne tao miu tèka d'ara.

Aa Ja'a neo tao j'ara èci,
hia dhèu dhu mi pangee na kahadhu ènyu.
J'ara ne tao miu kadhi ngutu.”[☆]

²⁰ Limuri hari, Yesaya suri dhu paled'a risi lula-nèti dhèu Yahudi boe, dhu peka na,
“Abhu dhèu dhu uru èèna tengen boe Ja'a,
te ngaa rèngu paraga le dènge Ja'a.

Abhu dhèu dhu uru èèna manèngi boe ho rèdhi Ja'a,
te ngaa Ja'a pad'elo iisi le mi rèngu.”[☆]

²¹ Te ngaa, lula-nèti dhèu Isra'el sèra, Lamatua peka le sèmi ne'e:

“Mèda-mèu, ai Ja'a dhu pakabhèle tèke,
sèna ka tatae mamai dhèu Isra'el asa Ja'a.
Te ngaa ro'o boe nanene Ja'a,
aa ra d'èi palab'a dènge Ja'a.”[☆]

11

Ama Lamatua rasa kasia mi dhèu Isra'el sèra

[☆] **10:18** Lii Sod'a Koa-Kio 19:5 [☆] **10:19** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 32:21 [☆] **10:20** Yesaya 65:1 [☆] **10:21** Yesaya 65:2

¹ De ja'a neo karèi sèmi ne'e: ele boe miu pangee, na, "Lula dhèu Isra'el ro'o boe nanene Ama Lamatua, nèti èèna ka Na tule eele le si." Sèmi èèna ka, do? Aad'o! Te j'aj'aj'i ja'a nèti rèngu kahèi! Ja'a ne, nèti suku Benyamin. Ama Benyamin, nuka Yakob. Baki na, Isak, Ama Isak, ka Abraham, dhu j'aj'i bèi-baki nèti dhèu Isra'el aa'i-aa'i.[◊]

² Ama Lamatua tule eele nèdhi boe dhèu unu Na sèra. Rèngu se'e ka dhu Na tadhe karèi nèti uru-uru ka. Miu sanèd'e era, ngaa dhu suri tèke ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci lula-nèti Elia, si? Elia ka'uu-kamuki mi Lamatua lula-nèti dhèu Isra'el sèra, hèia na manèngi, sèna ka Lamatua huku si,

³ peka na,
"Ama! Dhèu se pamadhe dhèu rèti lii padhai,
dhu Ama pua mai.
Ra pa'ele iie le mei korban kahèi,
ètu era dhu dhèu tema pahaha iisi mi Ama.
Nèti dhèu rèti lii padhai Lamatua aa'i-aa'i,
ate dhoka ja'a mesa-mesa ku di dhu mamuri.

Te ngaa rèngu tenge j'ara,
ho neo pamadhe ja'a kahèi!"[◊]

⁴ Te ngaa Lamatua dhaa, peka na: "Lii èu èèna, sala! Te dhèu dhu pahaha iisi mi Ja'a, abhu pidhu riho dhèu era. Rèngu se taha dènge èra, aa sogo-tagu boe Ba'al!"[◊]

⁵⁻⁶ Sèmi èèna kahèi limuri ne. Te dhèu Yahudi aa'i-aa'i boe dhu soro kabodho mi Ama Lamatua. Abhu ciki nèti ji'i era dhu Lamatua pili nare, sèna ka hia mamuri, lula Na neo pad'elo d'ara

[◊] **11:1** Pilipi 3:5 [◊] **11:3** 1 Dhèu Aae sèra 19:10, 14 [◊] **11:4** 1 Dhèu Aae sèra 19:18

hua iia Na mi ji'i, lula boe nèti tatao ji'i dhu be'a!
 Te ladhe Nèngu *hud'i* pili nare ku ji'i lula tatao
 ji'i dhu be'a, sasoa na, Nèngu bisa boe pama'ète
 sèna ka neo pad'elo, do pad'elo boe, d'ara hua
 iia Na mi ji'i. Ladhe sèmi èèna, peka iia ka, na,
 'Nèngu pad'elo d'ara hua iia Na'.[✳]

⁷ De lala'e na sèmi ne'e ka: dhèu Yahudi ae ka
 dhu tenge-tenge j'ara ho Ama Lamatua pad'elo
 d'ara hua iia Na mi rèngu, sèna ka rèngu bisa
 pabe'a kahèi dènge Lamatua. Te ngaa abhu boe,
 lula d'ara rèngu adhu sèmi hadhu, dènge ro'o
 boe nanene Lamatua. Te ngaa cahag'e nèti dhèu
 se abhu. Dhèu se'e ka dhu Lamatua hag'e nare
 si.

⁸ Ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Lamatua, dhu
 suri lula-nèti dhèu kètu hadhu sèra, peka na,
 "Lamatua hia si,

musi madha dhu bisa boe ladhe rèdhi,
 ro'a dhilu dhu bisa boe tadèngi,
 aa kahadhu dhu bisa boe pangee.

De rèngu re'a mèu iia boe,
 toke d'ai sange ne'e."[✳]

⁹ Dhèu aae Daud suri le kahèi lula-nèti dhèu
 Yahudi se, ètu Sasuri Mola-Mèci, na,
 "Hud'i laa ho ra tao pesta ètu meiunu ra.

Te tatao rèngu ne'e ka dhu j'aj'i sasii ho sii
 hari rèngu,
 ka ra ngee na aa'i-aa'i se be'a le.

Aa nèti mèdha-panyau unu ra, ka dhu
 pasaleku rèngu.

¹⁰ Hud'i laa sèna ka musi madha ra maroga,

[✳] **11:5-6** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 7:7-8 [✳] **11:8** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 29:4, Yesaya 29:10

ho rèdhi boe ngaa-ngaa!
 Hud'i laa rèngu dui bia taruu,
 sèna ka kabodho ra asa kabhuku!"[◊]

Lamatua neo hia mamuri mi dhèu Yahudi boe kahèi

¹¹ De ja'a neo karèi sèmi ne'e: Nga tao ka dhèu Yahudi sèra kadhusu? Ra bèbha le, do? Aad'o! Te ngaa, lula rèngu ro'o boe nanene Ama Lamatua, aa ro'o boe parcaya Kristus, ne'e ne ka dhu bhoke j'ara hia dhèu Yahudi boe, sèna ka ra bisa abhu mamuri, lula Lamatua patabuli si nèti sasala ra. Nèti tatao Lamatua sèmi èèna, Nèngu neo ho dhèu Yahudi sèra tèka d'ara, hèia ra lèpa hari ho madhutu Ne.

¹² De dhu mola na kèna, peka na, dhèu Yahudi se sisu ngaa dhu lèke. Nèti èèna ka, dhèu leo nèti palème rai-haha ne bisa rasa kakee-mamènyi d'ara hua iia Lamatua. De dhèu Yahudi rugi kapai. Te ngaa èèna tao dhèu Yahudi boe sèra oto titu kèna. De nèbhu-nèbhu, ladhe dhèu Yahudi aa'i-aa'i ra pabe'a hari dènge Lamatua, èèna be'a risi hari!

¹³ Ja'a neo peka j'ara èci dènge miu dhèu Yahudi boe, sèmi ne'e: Lamatua pua ja'a sèna ka, laku peka-padhai dènge miu, lula-nèti Lii Lolo Be'a Na. Nèti èèna ka, ja'a pa'èra ngi'u, sèna ka pakako sasab'a dhu be'a aae ne.

¹⁴ Te ladhe ja'a pakako sasab'a ne dènge be'a, ja'a sanao sèna ka dhèu Yahudi unu ku tèka d'ara. Dènge j'ara sèmi ne'e, ja'a bisa bara rèngu cahag'e sèna ka abhu mamuri.

[◊] **11:10** Lii Sod'a Koa-Kio 69:23-24

15 Ropa Lamatua tule eele dhèu unu Na, lod'o èèna kahèi Lamatua bhoke j'ara, sèna ka dhèu leo abhu j'ara ho maso j'aj'i dhèu unu Lamatua. Te ngaa èle èèna, ladhe sèmi rèngu padame hari dènge Lamatua, èèna be'a risi. Te èèna sama sèmi rèngu mamuri hari nèti mamadhe ra!

16 Nuka sèmi dhèu neo tao roti. Ladhe nare tarigu ciki saraka mi Lamatua, èèna na roti se j'aj'i mola-mèci unu Lamatua. Aa ladhe dhèu hia amo aj'u èci, ho j'aj'i bua sulung mi Lamatua, èèna na aj'u ca kapua ne j'aj'i mola-mèci unu Lamatua kahèi.

17 Ja'a neo pakasame dhèu Yahudi dènge aj'u saitun ca kapua dhu ra piara ètu d'ara oka. Ama Lamatua dhu tutu eele le dadana cahag'e nèti aj'u ne. Te ngaa miu dhu Yahudi boe, nuka sèmi saitun j'ami. Hèia, nèti dadana miu cahag'e, Lamatua pare nare ka la'e patapa mi aj'u dhu ètu d'ara oka deo na. Dènge j'ara ne, dadana nèti aj'u dhu ètu li'u oka, sakid'o nare mamuri nèti aj'u ètu d'ara oka deo na. Ne'e ne, èci èèna ka dènge miu dhu Yahudi boe, dhu sèmi mere d'ara hua iia Lamatua kahèi, dhu Na neo hia mi dhèu unu Na, dhèu Yahudi sèra.

18 Te ngaa baku pamud'e! De mage mi padedha iisi, ho pangee na, miu dhu nèti li'u, be'a risi nèti dadana dhu Lamatua tutu eele sèra! Ladhe èu neo padedha iisi, mage èu bhèlu, te, èu ne dhoka ca dadana di! Èu boe ka dhu pa'èra kapua aj'u ne. Te amo ka dhu pa'èra aj'u ne!

19 Ele boe èu neo peka, na, "Lamatua pare eele dadana èci nèti aj'u dhu muri ètu d'ara oka Na,

sèna ka Na pakaj'èpe ja'a mi era deo na, ho gati dadana deo na."

²⁰ Mema lèke. Te ngaa baku bhèlu, na, Lamatua tutu eele dadana sèra, lula rèngu parcaya boe Ne. Aa èu gati si, lula èu parcaya Nèngu. De baku padedha iisi! Be'a risi loe aa baku lela dedha!

²¹ Te dhèu Yahudi sèra nuka sèmi dadana dhu muri mema, dhu cèu uru tèka. Te ngaa Lamatua tèke eele boe si toke panèbhu ètu èèna. De ladhe èu parcaya boe taruu mi Lamatua, mage èu maena ho Na soro tèke èu taruu ètu èèna!

²² De miu hud'i pangee pabe'a-be'a ku. Ama Lamatua mema d'ara hua iia. Te ngaa ne'a hia huku dhu bia kahèi. Pe Nèngu huku dhèu dhu manahu le, dhu pabe'a heka dènge Ne. Te ngaa mi miu dhèu Yahudi boe, Lamatua pad'elo d'ara hua iia Na, sad'i miu pa'èki taruu dènge Ne, aa miu sèmi mere babe'a Na. Te ngaa ladhe miu sèmi mere boe j'ara sèmi èèna, Lamatua pare eele kahèi miu nèti aj'u Na.

²³ Sama sèmi èèna kahèi dènge dhèu Yahudi sèra. Ladhe ra ele-ho'a ka, ho mulai parcaya Kristus, pe Lamatua tape hari rèngu mi aj'u uru èèna. Te Nèngu dènge koasa ho bisa tao j'ara sèmi èèna!

²⁴ Te miu dhu dhèu Yahudi boe, nuka sèmi dadana nèti aj'u saitun hui, dhu muri tab'a ètu li'u oka. Te ngaa Lamatua hag'e nare miu, ka pakaj'èpe laa mi aj'u saitun dhu hua iia, dhu Na sèle ètu d'ara oka Na, sèna ka hud'i laa aj'u hui èèna leko-leo, aa aj'u ètu d'ara oka leko-leo. Te ladhe dhèu Yahudi boe, bisa j'aj'i sèmi sèra, ngaa hari dhèu Yahudi. Rèngu bisa risi eele

hari, ladhe Lamatua pakaj'èpe hari si mi laa aj'u rèngu unu ra.

Bèli-camèd'a dhèu Yahudi pabe'a hari dènge Lamatua

²⁵ A'ari ètu Roma! Miu hud'i me'a ku ngaa dhu uru èèna j'aj'i mi rahasia. Te ladhe miu me'a, miu mage pakapai iisi, dhu peka na, miu d'èlu-mèu risi. Te j'ara na sèmi ne'e: limuri ne d'ara dhèu Yahudi, adhu sèmi hadhu, aa ro'o boe parcaya Kristus. Te ngaa rèngu bisa boe sèmi èèna taruu. Te ladhe dhèu Yahudi boe aa'i-aa'i dhu Ama Lamatua pili nare si, parcaya le Kristus, bèli-camèd'a dhèu Yahudi sèra parcaya Ne kahèi.

²⁶ De ladhe d'ai ka lod'o na, pe Lamatua patalale dhèu Yahudi aa'i-aa'i nèti koasa sasala-sasigo ra. J'ara ne'e j'aj'i, nuka sèmi dhu suri tèke ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, dhu peka na, "Bèli-camèd'a Dhèu èci mai,

dhu patabuli èdhi nèti mamadhe-mamopo. Nèngu mai nèti ledhe Sion, nuka kota Yerusalem.

Èèna na, Nèngu ka dhu tao ho ana-èpu Yakob ele-ho'a.

Te rèngu mamuri pusi-pahae boe Ja'a, aa ra soro kabodho mi j'ara mamuri Ja'a dhu mola.[☆]

²⁷ Ja'a neo saku eele sasala-sasigo ra.

Te Ja'a pa'èki le lii padhadha dènge rèngu sèmi èèna ka."[☆]

²⁸ Lod'o-lod'o dhèu Yahudi tadèngi Lii Lolo Be'a Lamatua, ra tao iisi ra nuka sèmi musu dhu palab'a dènge Ne. Dènge sèmi ne'e ka, rèngu

[☆] 11:26 Yesaya 59:20-21

[☆] 11:27 Yermia 31:33-34

hia j'ara mi miu dhu Yahudi boe! Masi ka sèmi èèna, te ngaa Lamatua sue si era, lula Na sue bèi-baki ra, aa Na hag'e nare si j'aj'i dhèu unu Na.

²⁹ Te ladhe Ama Lamatua hia le mèdha èci, Na nare heka. Aa ladhe Na paroa nare le dhèu, peka na, "Mai madhutu Ja'a! Mai asa d'ara ho j'aj'i dhèu Ja'a!" Na babège eele heka si.

³⁰ Uru èèna, miu dhèu Yahudi boe, mo'o boe nanene Lamatua. Te ngaa limuri ne, miu sèmi mere rasa kasia nèti Lamatua, lula dhèu Yahudi ro'o boe nanene Ne.

³¹ De rèngu se'e ka dhu limuri ne ro'o boe tao madhutu dad'èi Lamatua. Nèti èèna ka, Lamatua neo pad'elo rasa kasia Na mi miu era. Aa bélacamèd'a Nèngu neo pad'elo rasa kasia Na mi dedha rèngu kahèi.

³² Limuri ne, Lamatua tao ai-hèb'a mi dedha dhèu Yahudi, èci èèna ka dènge dhèu Yahudi boe. Te aa'i-aa'i ra tao boe madhutu dad'èi Na, nuka sèmi rèngu ètu d'ara babèdho, aa re'a boe j'ara kalua. Lamatua soro tèke si sèmi èèna, sèna ka Na bisa pad'elo rasa kasia Na mi dhèu aa'i-aa'i ra.

Lamatua ne be'a seli eele!

³³ Ama Lamatua d'èlu-mèù titu kèna!

Aa Na pake mamèu Na, sèna ka tao j'ara hua iia.

Abhu boe ca dhèu sa dhu tadhe mèù Ne.

Abhu boe dhèu èci sa dhu ne'a mèù j'ara j'ara dhu Lamatua pama'ète lii langu.

Abhu boe ca dhèu sa kahèi dhu ne'a mèù, nga tao ka Lamatua ad'u-ue j'ara èci. [✳]

✳ 11:33 Yesaya 55:8

34 Abhu boe dhèu èci sa dhu ne'a mèu ngangee
Ama èdhi.
Abhu boe ca dhèu sa dhu bisa holo Ne.[☆]
35 Abhu boe dhèu dhu bisa hia iia Lamatua
mèdha èci.
Abhu boe dhèu èci sa dhu bisa laka-seti
Lamatua sèna ka Na b'ala hari![☆]
36 Te aa'i-aa'i kapua ra nèti Ama Lamatua!
Aa'i-aa'i j'aj'i, lula Nèngu ka!
Aa'i-aa'i dhu èdhi tao,
èdhi sab'a hia Ne.
Èdhi koa-kio Ne,
taa-taa toke d'ai mia-mia!
Lèke tare'a-re'a![☆]

12

*Ladhe èdhi pa'èki dènge Kristus, mamuri hiu
èdhi j'aj'i sèmi ngaa sa?*

¹ A'ari dhu pasue! Ama Lamatua pad'elo le d'ara hua iia Na mi èdhi. Nèti èèna ka, ja'a manèngi sèna ka saraka mamuri miu kateme mi Lamatua, sama sèmi korban dhu mamuri. J'ara sèmi ne'e ka dhu pakarej'e d'ara Lamatua. Pa'èra ngi'u miu ho madhutu dad'èi Na, aa mamuri mola, te j'ara sèmi èèna ka dhu pad'elo sasue miu aa pakab'ua Ne. Mema lèke, ladhe miu pahaha iisi mi Nèngu sèmi èèna.

² Baku soro tèke ho dhèu rai-haha ne pua miu tao sèmi ne'e, do sèmi èèna, do mamuri sèmi ngaa sa, madhutu dad'èi d'ara ra. Baku sad'i madhutu iia d'ara di, j'ara ngangee ra, j'ara mamuri ra, do ad'a tatao ra. Te ngaa dhu be'a risi

[☆] **11:34** Yesaya 40:13 [☆] **11:35** Ayub 41:11 [☆] **11:36** 1 Korintus 8:6

eеле, ladhe miu soro tèke Lamatua ub'a nganggee miu j'aj'i hiu, sèna ka miu laladhe aa'i-aa'i se, madhutu j'ara hiu. Dènge j'ara ne'e, miu bisa me'a dad'èi Lamatua mi dedha miu. Te dad'èi Lamatua èèna, be'a, pamèci, dènge pakarej'e d'ara Na.

³ Lula Lamatua pajuu le ja'a, aa pad'elo d'ara hua iia Na mi ja'a, nèti èèna ka, ja'a peka dènge miu sèmi ne'e ka: lee ngi'u miu dènge j'ara dhu lèke! Baku padedha ngi'u risi nèti dhu lèke. Baku pake j'ara dhu dènge boe kolo-kapua. Dhèu èci-èci hud'i tenge j'ara ho ne'a mèu a'èra dènge karunya dhu Lamatua hia le mi nèngu, lula na parcaya Kristus.

⁴ Tare pakasame dènge ngi'u dhèu. Ètu ngi'u ne, abhu bagian-bagian, dhu dènge sasab'a-la'a baka-leo.

⁵ Sèmi èèna kahèi, èdhi dhu pa'èki dènge Kristus. Èdhi se dhèu ae-ae, te ngaa pa'èki j'aj'i mi ngi'u èci. Aa dhèu èci-èci ka dènge sasab'a-la'a na, nuka sèmi bagian nèti ngi'u ne. Èci parluu èci. Tare conto nèti kacui-aai dhu poro pama'ète nèti ngi'u ne, gaguna na aad'o heka, si?[⊗]

⁶ A'abhu ja'a sèmi ne'e: Lamatua pangèd'u èdhi aa'i-aa'i ti koasa, sèna ka pakako rupa-rupa sasab'a-la'a Na, lula Na d'èi pad'elo d'ara hua iia Na mi èdhi. Nuka sèmi, ladhe Lamatua hia èu koasa sèna ka èu peka lii moa Na, èu hud'i peka aa'i lii moa deo na. Te ngaa baku peka risi nèti lii moa èèna.[⊗]

[⊗] **12:5** 1 Korintus 12:12 [⊗] **12:6** Mateos 24:11,24, 1 Korintus 14:29, 1 Yohanis 4:1-6

⁷ Ladhe Lamatua hia èu a'èra dènge karunya, ho lalau-lalo'o dhèu leo, èu hud'i lalau-lalo'o pake koasa deo na. Ladhe Na pala hia èu a'èra dènge karunya ho aj'a-nori dhèu lula-nèti Nèngu, na, èu hud'i aj'a-nori ku pake koasa deo na.

⁸ Ladhe Na pala hia èu a'èra dènge karunya, ho pa'èra d'ara dhèu, èu hud'i pa'èra si pake koasa deo na. Ladhe Na hia èu koasa ho soru-barà dhèu leo dènge mèdha-panyau dhu èu unu, hia la mèdha-panyau sèra mi dhèu sèna ka èu soru-barà si. Ladhe Na hia èu a'èra dènge karunya ho pad'elo j'ara mi dhèu leo, sèna ka ra pakako sasab'a Lamatua dènge be'a, na, èu hud'i maj'èni ho pimpin si pake koasa deo na. Ladhe Na pala hia èu rasa kasia ho soru-barà dhèu dhu ètu d'ara sasusa, èu hud'i bara si dènge d'ara karej'e-karae.◊

Dhèu unu Kristus hud'i mamuri tasamia ku?

⁹ Ladhe miu pad'elo sasue mi dhèu, na, tao dènge d'ara mola; baku peka leo tao leo. Core eele bhelu-katub'a, aa kèpe pa'èra-èra j'ara dhu be'a.

¹⁰ Miu dhèu sarani hud'i mamuri pasue ku èci dènge èci. Pa'èra iisi ho pad'elo pakab'ua miu èci dènge èci.

¹¹ Ladhe miu sab'a, sab'a dènge d'ara kateme, baku dènge paloa-pad'ui. Hud'i laa sèna ka d'ara miu karae, lod'o miu ètu d'ara sasab'a-la'a. Aa miu hud'i sab'a hia Kètu èdhi, Jesus Kristus.

¹² D'ara miu hud'i karej'e mèda-mèu, te miu me'a le, bèli-camèd'a Lamatua neo tao tasamia

◊ **12:8** 1 Korintus 12:4-11

hia miu. Pa'èra d'ara ladhe abhu sasusa. Baku roca sabaj'a mèda-mèu.

¹³ Pake mèdha-panyau miu, ho bara dhèu sarani dhu parluu miu bara si. Ladhe abhu dhèu dhu mai nèti rae leo, hia ra'a-rinu, aa sèmi mere si sèna ka manubha ètu d'ara èmu mi. Dènge j'ara ne'e, miu pad'elo le sasue miu mi dedha rèngu.

¹⁴ Ladhe abhu dhèu tino paj'èra miu, manèngi sèna ka Ama Lamatua hia si mèngi-nale. Tare'a! Baku dhoo si![☆]

¹⁵ Ladhe abhu dhu d'ara karej'e, na, karej'e sama-sama dènge ra. Aa ladhe abhu dhu tangi roma iisi, lula d'ara pèd'a, na, tangi sama-sama dènge ra.

¹⁶ Mamuri pasue dènge d'ara èci. Baku padedha iisi. Be'a risi miu pa'angalai dènge dhèu haha. Baku padedha iisi ho pangee, na, dhoka èu di dhu me'a.[☆]

¹⁷ Ladhe abhu dhèu dhu tao bhelu mi dedha èu, na, èu baku b'ala dènge bhabhelu kahèi. Te ngaa èu hud'i tenge j'ara dhu be'a, dhu dhèu aa'i-aa'i bisa sèmi rare dènge d'ara karej'e.

¹⁸ Ladhe bisa, na, tenge j'ara ho mamuri padame dènge dhèu aa'i-aa'i ra.

¹⁹ A'ari dhu pasue! Ladhe dhèu tao sala mi miu, na, baku b'ala ne. Soro tèke, sèna ka Lamatua ka dhu ator. Te Lamatua nasa ladhe dhèu tao bhelu-katub'a sama sèmi dhu suri ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, peka na,

"Ama Lamatua mesa Na ka dhu peka, na,
Ja'a ka dhu dènge hak ho b'ala sasala dhèu.

[☆] **12:14** Mateos 5:44, Lukas 6:28 [☆] **12:16** Lii Hini 3:7

Te Ja'a ka dhu huku bhabhelu dhèu.”[◊]

20 Dhu be'a risi ka, tao madhutu ngaa dhu suri tèke ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci, peka na,
“Ladhe musu èu manganga, na,
hia ne na'a.
Ladhe musu èu koko-kamango, na,
hia ne ninu.
Te ladhe tao ka sèmi èèna, nèngu makae unu na,
aa na pakab'ua hari èu.”* [◊]

21 Baku soro tèke bhabhelu ator èu. Be'a risi ladhe j'ara-j'ara dhu be'a ka dhu uli èu. Dènge j'ara ne'e, èu bisa segi madha j'ara dhu bhelu sèra.

13

Nanene dhèu dhu rèd'u paredha

1 Dhèu aa'i-aa'i hud'i nañene ku atora nèti dhèu paredha. Te rèngu dènge hak aa koasa ho paredha dhèu. Te ngaa koasa èèna, mai nèti Ama Lamatua. Lula Lamatua ka dhu ded'e si, nèti èèna ka rèngu abhu koasa ho rèd'u paredha.

2 De ladhe dhèu lab'a dhèu dhu rèd'u paredha, èci èèna ka rèngu lab'a dhu Lamatua ded'e nare le. Ladhe ra ad'u-ue j'ara sèmi èèna, bèlicamèd'a abhu huku nèti Lamatua.

3 Ladhe miu tao j'ara dhu lèke, baku madha'u dènge dhèu dhu rèd'u paredha. Te ngaa ladhe miu ad'u j'ara bhelu, be'a risi miu madha'u dènge ra! De j'aga ngi'u ho tao dhu lèke, sèna

[◊] **12:19** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 32:35 * **12:20** Alkitab lii Yunani suri, peka na, “nuka sèmi tao kadhu ai karoo mi kètu na.” Madhutu dhèu d'èlu-mèu Alkitab, sasoa na, “nèngu makae aa pakab'ua hari èu.” [◊] **12:20** Lii Sod'a Koa-Kio 140:10, Lii Hini 25:21-22

ka miu baku madha'u dènge ra. Aa ladhe miu tao ka j'ara sèmi èèna, pe ra koa-kad'iri miu.

⁴ Te dhèu dhu rèd'u paredha, rèngu sèra ka dhu Lamatua hag'e nare si, ho ladhe-leru miu. Te ngaa ladhe miu loe boe nèti tao sala, be'a risi miu madha'u! Te rèngu dènge hak dhu iia d'ara boe ho huku miu. Rèngu, nuka sèmi ana puapaleha Lamatua, sèna ka huku dhèu dhu ad'u-ue bhabhelu-katub'a. Te Lamatua sèmi nare boe bhabhelu dhu dhèu tao; Na nasa dènge ra.

⁵ Nèti èèna ka, miu hud'i nanene ku, mi dhèu dhu rèd'u paredha. Te miu dhu me'a mèu le, èèna ka dhu lèke mola-mola. Aa miu me'a kahèi, na, Lamatua nasa, ladhe èdhi tao boe dhu lèke.

⁶ Sèmi èèna kahèi, miu hud'i b'ae bea dhu madhutu atora, lula dhèu dhu rèd'u paredha sèra, pakako sasab'a Lamatua.

⁷ De miu hud'i b'ae aa'i-aa'i dhu lèke madhutu atora. B'ae hia dhèu roro bea sèra, bea aa'i-aa'i dhu miu hud'i b'ae ku. Pakab'ua mi dhèu aa'i-aa'i dhu mema nia sèmi lii pakab'ua. Aa ladhe abhu dhèu dhu tao j'ara be'a taruu, ded'e padedha kolongara si, sèna ka dhèu re'a, na, rèngu tao j'ara dhu be'a.[◊]

Mamuri pasue èci dènge èci

⁸ B'ae pama'ète kèlu èu aa'i-aa'i, sèna ka baku mamuri ètu d'ara kèlu-g'etu. Te èdhi pakèlu dhoka ètu ca madha j'ara di, nuka pasue. Ladhe miu sue dhèu, miu tao le madhutu Atora-atora nèti Lamatua.

⁹ Te Atora sèra peka na, "Baku tao j'ara makae dènge dhèu dhu j'aj'i boe dhèu èmu-kamali mu;

[◊] 13:7 Mateos 22:21, Markus 12:17, Lukas 20:25

baku pamadhe dhèu; baku mana'u; baku d'èi leli neo unu mèdha-panyau dhèu," aa dhu leo hari. Ladhe neo madhutu aa'i Atora se'e, hud'i tao madhutu ku Atora èci ne'e, dhu peka na, "Èu hud'i sue ku dhèu leo, nuka sèmi èu sue ngi'u èu unu mu."¹⁰

¹⁰ Te ladhe èdhi pad'elo sasue mi dhèu leo, èdhi tao boe bhelu mi nèngu, si? De ladhe èdhi loe boe pad'elo sasue èdhi, èdhi bisa tao madhutu aa'i Atora Lamatua.

Kristus nèbhu heka lèpa hari mai

¹¹ Ama Lamatua neo patabuli èdhi nèti bhabhelu-katub'a dhèu rai-haha. Aa limuri ne, lod'o sèna ka dhèu abhu mamuri nèti Lamatua détù ae le, ladhe èdhi pasoro dènge lod'o dhu èdhi heka parcaya Yesus Kristus. Nèti èèna ka, èdhi hud'i mamuri pasue, lula èdhi te'a le madha j'ara ne'e. Nuka sèmi uru èèna, èdhi dhu bhèj'i era. Te ngaa limuri ne d'ai le lod'o na, ho èdhi kèd'i ka nèti bhabhèj'i èdhi!

¹² Nèbhu boe, te mèda oe èle kèna, aa lod'o rea kèna. De be'a risi èdhi ae eele ka nèti bhabhelu-katub'a èdhi. J'ara ne, nuka sèmi dhèu dhu mamuri ètu d'ara maroga, aa ad'u-ue madha j'ara bhabhelu, te rèngu pangee, na, abhu boe dhu ladhe rèdhi tatao rèngu sera. Te ngaa limuri ne, èdhi hud'i j'aj'i ku sama sèmi sordad'u dhu bori mema mèdha-papake pamusu, ho pa'èra ngi'u sèna ka tao j'ara dhu be'a, nuka sèmi dhèu dhu mamuri ètu d'ara saraa.

¹⁰ **13:9** Kalua nèti Masir 20:13-15, 17, Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 5:17-19, 21, Atora nèti Ama-ama Agama 19:18, Mateos 22:39, Markus 12:29-31

13 Èdhi hud'i mamuri mola ku, sèna ka dhèu aa'i-aa'i bisa rèdhi, na, èdhi dhu tao j'ara be'a. Be'a boe ladhe èdhi mamuri dhoka ètu d'ara tao pesta, dènge tinu mahu di. Be'a boe ladhe èdhi tao j'ara makae. Be'a boe ladhe bau lii langu g'ana-kariu. Aa be'a boe ladhe èdhi tèka d'ara, lula èdhi d'èi boe dhèu risi èdhi.

14 Te ngaa dhu be'a risi ka, miu ub'a d'ara miu, ho j'aj'i sama sèmi Kètu èdhi, Yesus Kristus, dhu Lamatua pua mai. Aa ladhe èu neo ad'u-ue j'ara dhu lèke boe, na, taha d'ara mu! Mage soro tèke ho madhutu dad'èi mu dhu lèke boe j'ara.

14

Baku kahèti leli a'ari miu dhèu Kristen

1 Abhu dhu parcaya Lamatua, te ngaa parcaya na èra mèka, aa j'ara ae ka dhu ne'a mèka. Pakabhèle ai èu ho sèmi more ne dènge d'ara kateme. Baku sisu ngaa dhu na peka-padhai. Hud'i laa nèngu pa'angalai dènge miu.

2 Abhu dhu parcaya Lamatua, dhu pangee na, dhèu sarani bisa ra'a ngaa sa, nuka sèmi sisi, do ngaa èèna ka. Te ngaa abhu dhèu sarani leo, dhu parcaya ra èra mèka, dhu ra'a dhoka sayur di. Te ra luri sisi.

3 Te ngaa nanene, ee! Dhèu sarani dhu bisa ra'a ngaa èèna ka, baku pahahe dhèu dhu neo boe ra'a sisi. Sèmi èèna kahèi dènge dhèu sarani dhu neo boe ra'a sisi, baku peka dènge dhèu dhu bisa ra'a sisi, na, "Weh! Mu'a sisi, sala!" Lula Ama Lamatua sèmi nare le dua ra ho j'aj'i dhèu unu Na!

4 Ladhe èu me'a dhoka karitik a'ari mu dhèu parcaya sèra, te èu ngee na, èu ne cee? Èu dènge hak ngaa, ho pèci sasala mi dhèu leo? Dhèu ne ènu èu boe, si! Aa èu ne, lamatua boe nèngu, si. Te dhodhoka Lamatua nèngu di dhu unu hak, sèna ka peka paled'a, tatao na èèna lèke, do sala. Te ngaa baku bhèlu, bèli-camèd'a Lamatua na sèmi nare dhèu ne'e dènge be'a, lula Lamatua na bisa pa'èra ne, sèna ka na bisa titu èra.

5 Abhu dhèu cahag'e dhu pama'ète rare, peka na, lod'o èci be'a risi nèti lod'o leo. Abhu kahèi cahag'e dhu peka na, lod'o aa'i-aa'i ra èci èèna ka, lod'o èci sa risi boe nèti lod'o leo. Dhèu èci-èci ka pama'ète unu na j'ara ne'e.

6 Ladhe dhèu pangee, na, abhu lod'o dhu be'a risi nèti lod'o leo, nèngu tao sèmi èèna, sèna ka pakab'ua Kètu èdhi, Yesus Kristus. Dhèu dhu na'a sisi dènge nganga'a dhu leo, bisa na'a ho pakab'ua Kètu èdhi, Yesus Kristus, lula na manèngi makasi mi Lamatua. Sèmi èèna kahèi dènge dhèu dhu na'a boe sisi. Nèngu neo pakab'ua kahèi Kètu èdhi, Yesus Kristus, aa nèngu manèngi makasi mi Lamatua kahèi.◊

7 Lod'o èdhi mamuri, èdhi mamuri boe dhoka hia ngi'u èdhi mesa ti. Aa ladhe èdhi madhe, madhe boe dhoka pala ngi'u mesa ti.

8 Te ladhe èdhi mamuri era, èdhi pa'èki dènge Lamatua èdhi. Sèmi èèna kahèi, ladhe èdhi madhe, èdhi pa'èki era dènge Kètu èdhi, Yesus Kristus. De masi ka èdhi mamuri, do madhe, èdhi j'aj'i dhèu unu Na era.

9 Nèti èèna ka, Kristus madhe, hèia mamuri hari. Na tao sèmi èèna, sèna ka Na bisa j'aj'i Kètu bagi mi dhèu dhu madhe le, dènge dhèu dhu mamuri era kahèi.

10 De, nga tao ka èu ded'e iisi mu, tao sèmi dhèu pama'ète lii langu, ho karitik leli lii padhai a'ari mu dhèu sarani? Nga tao ka èu pahahe ne? Te bèli-camèd'a èdhi aa'i-aa'i ti hud'i lati asa madha Ama Lamatua, ho Na parisa mamuri èdhi èci-èci.[☆]

11 Abhu dhu suri tèke ètu d'ara Sasuri Ama Lamatua, dhu peka na,

"Ama èdhi mesa Na dhu peka, na,
'Dhèu aa'i-aa'i pe patitu kètu urutuu, ho pahaha
iisi mi Ja'a,
dènge pakab'ua Ja'a.

Bèli-camèd'a, nèti d'ara hèb'a dhèu èci-èci, ra mangaku, na,

Ja'a j'aj'i Kètu rèngu,
lula Ja'a ne, Ama Lamatua.''"[⊗]

12 De èdhi aa'i-aa'i ti, bèli-camèd'a hud'i dhaa ètu madha Lamatua, ho peka na, èdhi tao tasamia, aa nga tao ka èdhi tao sèmi èèna.

Baku ad'u-ue j'ara ho pamanahu a'ari dhèu sarani

13 Uru èèna, miu ètu Roma pèci sasala taruu mi a'ari miu dhèu sarani sèra. Tao ia ka sèmi èèna! Be'a risi èdhi pama'ète sèmi ne'e: èdhi baku tao sèna ka a'ari èdhi kadhusu. Èdhi baku tengé j'ara ho sii pamanahu si, sèna ka ra tao sasala.

[☆] **14:10** 2 Korintus 5:10 [⊗] **14:11** Yesaya 45:23

14 Lula ja'a dhu pa'èki dènge Kètu èdhi, Yesus Kristus, ja'a ke'a mèu, sèmi ne'e: abhu boe ngaa èci sa dhu bisa pakaj'alu dhèu, toke na bisa boe sabaj'a mi Lamatua. Te ngaa ladhe abhu dhèu èci dhu pangee, na, mèdha èci tao ne kaj'alu, toke nèngu ngee na, bisa heka dènge hak sèna ka sabaj'a, na, hud'i laa mèdha ne j'aj'i mèdha luri hia nèngu.

15 Conto sèmi èu mu'a sisi, aa papèd'a d'ara a'ari mu, na, èu pad'elo boe sasue èu mi nèngu, si? Ladhe sèmi èèna, baku mu'a! Baku pa'ele iie a'ari mu, lula èu neo mu'a nganga'a èci! Te Kristus madhe pala mi dhèu ne'e kahèi.

16 Be'a boe ladhe èu ad'u-ue j'ara èci dhu madhutu a'abhu èu, be'a, te ngaa dhèu leo padhai kakoli kolongara èu, lula ra pangee na, tatao èu deo na, karehe.

17 Ngee paie-iie! Te Ama Lamatua ka, Dhèu Aae èdhi. Te ngaa èdhi j'aj'i boe dhèu unu nèti Dhèu Aae, lula èdhi ta'a-tinu madhutu dhoka atora di. Aad'o! Ladhe èdhi neo j'aj'i dhèu unu nèti Dhèu Aae, èdhi hud'i tao dhu lèke, d'ara mola-mèci, mamuri mola dènge mera-milu, aa d'ara dhu karej'e-karae. Aa'i-aa'i se bisa j'aj'i, ladhe èdhi pa'èki taruu dènge Roh Lamatua dhu Mola-Mèci.

18 Dhèu dhu lalau-lalo'o hia Kristus sèmi èèna, pakarej'e d'ara Ama Lamatua. Aa dhèu leo lee kahèi mamuri dhèu ne'e, hèia padedha kolongara dhèu ne'e, peka na, "Nèngu ne, be'a!"

19 De èdhi hud'i pa'èra ètu d'ara mamuri padame, aa maj'èni pa'èra èci dènge èci.

20 Baku pa'ele iie sasab'a Lamatua ètu d'ara mamuri dhèu leo, lula dhoka nèti j'ara ta'a-tinu

di. Lamatua dhu peka le, èdhi bisa ta'a ngaa èèna ka, te aa'i-aa'i dhu mola-mèci. Te ngaa ladhe èu patao-palaha dènge a'ari mu lula j'ara nganga'a-nganginu di, èu sala le. Baku sèmi èèna!

²¹ Hua iia taha iisi mu. Mu'a ia ka sisi, do minu ia ka èi anggor, do baku mu'a-minu ngaa dhu leo, dhu tao a'ari mu kadhunu.

²² Madhutu a'abhu ja'a sèmi ne'e ka: ladhe èu more lii èci dènge Lamatua, hèia èu pama'ète, na, èu neo parcaya Ne lula-nèti nganga'a-nganginu, na, èu oto aa dènge heka lii langu. Pangee ia ka ngaa-ngaa dhu peka na, èu tao sala, do aad'o. Te èu dhu pama'ète more le sèmi èèna.

²³ Te ngaa ladhe d'ara èu kajari, ka mu'a mèdha èci dhu èu ngee na pakaj'alu èu, Lamatua pasala èu, lula èu madhutu boe ngaa dhu èu parcaya lod'o dhu èu mu'a. Te ladhe èu neo ad'u-ue ngaa sa èci, te ngaa èu parcaya, peka na, èèna lèke boe ètu madha Lamatua, na, èèna èu sala le.

15

Tenge j'ara ho pa'èra lalèka dhèu leo

¹ Èdhi dhu parcaya èra, hud'i dènge d'ara mah'o ho bara dhèu dhu parcaya èra mèka, sèna ka rèngu taha ètu d'ara sasusa. Be'a boe, ladhe èdhi dhoka pakarej'e ngi'u èdhi mesa ti.

² Madhutu a'abhu ja'a hud'i sèmi ne'e ku: èdhi èci-èci ka tenge j'ara, sèna ka tao dhu be'a hia a'ari èdhi dhèu sarani, ho parcaya ra asa tabha èra. Dènge j'ara ne'e, rèngu bisa karej'e dènge èdhi.

³ Te Yesus Kristus mesa Na, pakako boe sasab'a Na ho pakarej'e d'ara Nèngu unu Na, te ngaa Na neo pakarej'e d'ara Ama Lamatua kahèi. Èèna nuka sèmi dhu suri tèke ètu d'ara Sasuri Lamatua lula-nèti ngaa dhu bèli-camèd'a j'aj'i mi dedha Yesus, dhu peka na,
“Lii pa-aape rèngu hia mi Èu,
noto mi dedha Ja'a kahèi.”[◊]

⁴ Aa'i-aa'i dhu uru èèna dhèu suri ètu d'ara Sasuri Lamatua, sèna ka nori èdhi. Nèngu pad'elo j'ara sèna ka asa pa'èra èdhi, taha pa'èra-èra, aa Lii Holo-Nori Na pa'èra d'ara èdhi kahèi. Dènge j'ara sèmi èèna ka, èdhi bisa taha ètu d'ara tatae neo tèdhi Lamatua pad'elo d'ara hua iia Na mi èdhi.

⁵ Lamatua ka dhu hia dhèu a'èra, sèna ka ra bisa taha ètu d'ara j'aj'èra. Aa Nèngu ka dhu pa'èra d'ara èdhi kahèi. Ja'a sabaj'a, manèngi Lamatua pad'elo j'ara, ho miu mamuri d'ara èci madhutu dad'èi Yesus Kristus.

⁶ Te ladhe miu mamuri d'ara èci, miu bisa sama-sama koa-kio Ama Lamatua. Néngu èèna, Ama nèti Kètu èdhi, Yesus Kristus.

*Lii Lolo Be'a Lamatua hia mi dhèu Yahudi
dènge dhèu Yahudi boe*

⁷ De miu isi-aanga mi hud'i sèmi mere èci dènge èci, sama sèmi Kristus sèmi nare le miu. Te ladhe miu mamuri sèmi èèna, pe dhèu ae j'oka padedha-dedha kolongara Lamatua.

⁸ Ja'a peka sèmi ne'e: Kristus tao iisi Na nuka sèmi Ana pua-paleha, sèna ka hia dhèu Yahudi re'a mèu, peka na, Ama Lamatua padhai lii lèke

[◊] **15:3** Lii Sod'a Koa-Kio 69:8

mola-mola. Aa Kristus tao iisi Na nuka sèmi Ana pua-paleha kahèi, ho pamèci aa'i mèu ngaa-ngaa dhu Lamatua padhadha neo tao, hia mi bèi-baki èdhi sèra.

⁹ Dènge j'ara ne'e, dhèu Yahudi boe aa'i-aa'i koa-kio Ama Lamatua. Te rèngu re'a, na, Nèngu dhu rasa kasia mi èdhi aa'i-aa'i ti. Sèra nuka sèmi dhu Daud suri uru èèna ètu Sasuri Mola-Mèci, peka na,

“Nèti èèna ka, ja'a neo ded'e padedha-dedha kolongara Èu,
mi suku dhu leo sèra.

Ja'a neo sod'a lii koa-kio kolongara Èu
ètu katanga madha udhu rasa dhu leo
sèra.”[☆]

¹⁰ Ètu era leo, d'ara Sasuri Mola-Mèci suri kahèi, na,

“We! Miu dhèu leo rai kara dhu nèti rai leo.
Tao d'ara miu karej'e kea rae-rae,
palere-lere dènge dhèu unu Lamatua
sèra.”[☆]

¹¹ Ètu era leo, d'ara Sasuri Mola-Mèci, Daud suri, peka na,

“Miu dhu nèti suku leo sèra.

Lami peka palème mi dhèu aa'i-aa'i lula-nèti
dadedha Lamatua,
sèna ka rèngu koa-kio Kètu èdhi, Yesus
Kristus kahèi.”[☆]

¹² Ètu era leo hari, d'ara Sasuri Mola-Mèci,
Yesaya suri, peka na,

“Nèti dhèu aae Daud, ana Isai,
bèli-camèd'a cèu mai ana-èpu na ca dhèu.

[☆] **15:9** 2 Samuel 22:50, Lii Sod'a Koa-Kio 18:50 [☆] **15:10** Lole Hari J'ara-j'ara Mamuri 32:43 [☆] **15:11** Lii Sod'a Koa-Kio 117:1

Nèngu ka dhu nèd'u paredha mi suku leo sèra.
Rèngu dhu re'a le, naneo mamai Nèngu èèna.

Hèia rèngu mate tatae Ne,
te rèngu re'a mèu, na, Nèngu ne, cee.”¹⁵

13 Ama Lamatua ka dhu j'aj'i mi kapua nèti aa'i-aa'i dhu èdhi sanaao-maena. Ladhe miu parcaya Ne, Nèngu ka dhu pakarej'e d'ara miu aa pamau d'ara miu. Hud'i laa sèna ka koasa nèti Roh Lamatua dhu Mola-Mèci, tao miu asa me'a mèu lula-nèti ngaa dhu Nèngu neo tao.

Lamatua pua Paulus la'e peka-padhai Lii Lolo Be'a Na

14 A'ari aa'i-aa'i! Ja'a ke'a tare'a, na, d'ara miu pènu dènge madha j'ara-madha j'ara dhu be'a, j'ara ae-ae dhu miu me'a mèu le, aa me'a holo èci dènge èci.

15 Ja'a suri paled'a-led'a ètu d'ara sasuri ne'e, ho pasanèd'e miu catèka hari nèti rupa-rupa madha j'ara. Ja'a suri sèmi ne'e, lula Lamatua pad'elo d'ara hua iia Na mi ja'a,

16 ropa Na ded'e ja'a j'aj'i mi dhèu pajuu-paleha Yesus Kristus, ho laku peka-padhai Lii Lolo Be'a Nèngu asa dhèu Yahudi boe sèra. Ja'a pakako sasab'a ja'a èèna, nuka sèmi ama agama èci dhu neo pa'èra dhèu ae-ae dhu j'aj'i mi persembahan èci dhu pamaho'o d'ara Lamatua. Te Roh Lamatua dhu Mola-Mèci ka dhu tao si j'aj'i mola-mèci, sèna ka Ama Lamatua sèmi nare si.

17 Lula ja'a dhu pa'èki le dènge Yesus Kristus, nèti èèna ka ja'a bisa boti kétu ètu madha Ama Lamatua.

¹⁵ **15:12** Yesaya 11:10

18 Ja'a bani boe padhai lii j'ara leo. Ja'a dhoka lole tatao dhu Kristus ad'u-ue, aa dènge j'ara sèmi ngaa Na pake ja'a. Limuri ne, abhu dhèu Yahudi boe dhu madhutu Kristus, lula Lamatua pake ja'a ho pad'elo j'ara pake lii padhai dènge tatao ja'a.

19 Kristus pangèd'u le mi ja'a koasa nèti Roh Lamatua, sèna ka bisa tao rupa-rupa tadha malaa. Na pangèd'u koasa èèna mi ja'a, sèna ka neo pad'elo, peka na, Kristus ne cee. Dènge j'ara ne'e, ja'a peka-padhai le aa'i-aa'i lula-nèti Lii Lolo Be'a Kristus dènge dhèu ètu mia-mia. Nèti èèna ka, ja'a lole nèti kota Yerusalem, pale-lème toke d'ai rai Ilirikum dètu dènge Italia.

20 Karèi nèti uru ka, ja'a dhu pangee, na, "Ja'a d'èi titu kèna lole lula-nèti Kristus mi dhèu-dhèu dhu tadèngi rèdhi mèka Lii Lolo Be'a Na!" Te ja'a d'èi boe aj'a-nori ètu era dhu dhèu leo aj'a le.

21 Ètu d'ara Sasuri Mola-Mèci Lamatua, dhu suri, peka na,
"Suku dhu tadèngi rèdhi mèka lula Lamatua,
rèngu sèra ka dhu bèli-camèd'a ladhe rèdhi
Ne.

Dhèu dhu tadèngi rèdhi mèka ngaa-ngaa,
rèngu sèra ka dhu pe re'a mèu lula Nèngu."[⊗]

Paulus nelu neo la'e asa kota Roma

22 Lula sasab'a ja'a ae sèmi èèna, ka lake kore mèka dhiu pa'asu-pareo dènge miu.[⊗]

23 Te ngaa limuri ne, sasab'a ja'a ètu ne'e èla aa'i le. Aa ja'a nelu nèbhu ae le pèri-pèri tèu kèna, dhiu paraga dènge miu.

[⊗] **15:21** Yesaya 52:15 [⊗] **15:22** Roma 1:13

24 De ladhe ja'a laku asa Spanyol, ja'a neo dhuli miu. Aa ladhe ja'a dhuli taha ètu era miu, miu bisa ogo ja'a kahèi laku asa Spanyol.

25 Te ngaa limuri ne ja'a neo laku uru asa Yerusalem, ho lalau-lalo'o dhèu parcaya Lamatua ètu nèi.

26 Te a'ari èdhi ètu propensi Makedonia dènge propensi Akaya, hia le doi kolete, sèna ka soru-baras dhu dènge boe ngaa-ngaa dhu parcaya Lamatua ètu Yerusalem. [◊]

27 Rèngu neo tao sèmi ne'e, lula ra pangee, na, rèngu oe sèmi pakèlu sa, mi a'ari èdhi ètu Yerusalem. Te dhèu-dhèu nèti suku leo ètu mia-mia, rèngu abhu le j'ara hua iia kahèi dhu uru èèna Roh Lamatua hia le mi dhèu Yahudi sèra. De lèke mola-mola ladhe dhèu sarani dhu dhèu Yahudi boe, pake mèdha-panyau ra ho soru-baras a'ari ra dhèu Yahudi sèra. [◊]

28 De ladhe ja'a pabagi kore ka doi se'e mi a'ari èdhi ètu Yerusalem, ja'a neo dhuli pangad'o dènge miu, ropa laku asa Spanyol.

29 Ladhe ja'a dhiu, kèti dènge mèngi-nale ae-ae nèti Kristus.

30 A'ari aa'i-aa'i! Lula Yesus Kristus j'aj'i Kètu miu, aa lula Roh Lamatua ka tao miu pasue èci dènge èci, nèti èèna ka ja'a manèngi ho miu sabaj'a patare'a-re'a, sèna ka Lamatua soru-baras ja'a.

31 Manèngi sèna ka Lamatua bhiri-sarobho ja'a ètu propensi Yudea, ho dhèu dhu ro'o boe parcaya Lamatua baku tao bhelu mi dedha ja'a. Aa

[◊] **15:26** 1 Korintus 16:1-4

[◊] **15:27** 1 Korintus 9:11

manèngi ho ladhe ja'a lalau-lalo'o dhèu sarani ètu Yerusalem, rèngu sèmi rare ja'a dènge be'a.

³² Èle èèna, ladhe madhutu dad'èi Lamatua, ja'a bisa dhiu asa miu dènge d'ara karej'e, lula ja'a neo ae kore ciki dènge miu.

³³ Ja'a sabaj'a sèna ka Lamatua bera-bera dènge miu. Te Nèngu ka dhu bisa tao ho dhèu mamuri dame dènge mera-milu. Lèke tare'a!

16

Paulus pa'adhu lii maho'o asa a'ari ètu Roma

¹ Dènge sasuri ne'e, ja'a neo patadha miu dènge ana hèni èdhi Febe, aa manèngi ho miu sèmi mere ne. Nèngu ka dhu ra ded'e ho ladheru juma'at ètu kota Kengkrea.

² Ja'a manèngi ho miu sèmi mere ne dènge be'a. Tao dhu pantas mi nèngu, nuka sèmi hia dhèu sarani sèra, lula nèngu ne pa'èki dènge Kètu èdhi, Yesus Kristus. Ladhe na parluu ngaa, soru-barra ne. Te nèngu biasa soru-barra le ja'a dènge dhèu ae-ae, karèi nèti uru ka.

³ Hia lii maho'o ja'a mi ana hèni èdhi, Priskila* dènge dhèu èmu na, Akila. Ji'i ka dhu sama-sama pakako sasab'a ae-ae nèti Yesus Kristus.[†]

⁴ Dua ra oe madhe sad'i neo pamamuri ja'a. Te ngaa mesa boe ja'a di dhu manèngi makasi mi dua ra. Te dhèu Yahudi boe dhu j'aj'i le

* **16:3** Alkitab lii Yunani ètu ne'e, suri, peka na, "Priska". Priska dènge Priskila èèna, ngara nèti ca dhèu èèna ka. † **16:3** Lii Lolo nèti Dhèu Pajuu-paleha 18:2

dhèu sarani, nèti juma'at aa'i-aa'i buli mia-mia, manèngi makasi kahèi, lula tatao ra dhu be'a.

5 Hia lii maho'o ja'a mi dhèu aa'i-aa'i dhu pakaboko ho manèngi-mangaj'i ètu d'ara èmu Priskila dènge Akila.

Hia lii maho'o ja'a mi angalai ja'a, Epenetus. Nèngu ka, dhèu uru tèka parcaya Kristus ètu propensi Asia.

6 Hia lii maho'o ja'a mi ana hèni èdhi, Maria. Nèngu dhu sab'a ne'a boe j'èra ètu talora aae miu.

7 Hia lii maho'o ja'a mi Andronikus dènge ana hèni èdhi, Yunia.[†] Dua ra dhèu Yahudi, sama sèmi ja'a kahèi. Dua ra parcaya uru Kristus nèti ja'a. Uru eèna, rèngu sama-sama dènge ja'a ètu d'ara bèdho. Dua ra j'aj'i dhèu pajuu-paleha Lamatua, aa dhèu ae tadhe si.

8 Hia lii maho'o ja'a mi Ampliatus. Ja'a sue ne, lula nèngu dhu pa'èki dènge Kètu èdhi, Yesus Kristus.

9 Hia lii maho'o ja'a mi Urbanus. Nèngu kahèi pakako sasab'a Kristus sama-sama dènge èdhi.

Hia lii maho'o ja'a mi Stakis, dhu ja'a sue.

10 Hia lii maho'o ja'a mi Apeles. Masi ka

[†] **16:7** Alkitab lii Yunani dhu be'a risi, aa dhu uru tèka, suri peka na, *Yunia* (ngara dhèu bhèni). Abhu cahag'e kahèi dhu suri, peka na, *Yulia* (ngara dhèu bhèni). Karèi nèti abad ka-13, abhu cahag'e hari dhu suri, peka na, *Yunias* (ngara dhèu mone). Dhèu heka-dhèu heka Kristen, karèi nèti uru-uru, pangee na, a'a Andronikus dènge susi Yunia ne, dhèu èmu-kamali dhu sab'a hia Ama Lamatua, nuka sèmi a'a Akila dènge susi Priskila.

nèngu lèke dadugu-rariu, te ngaa na segi ka nare li'u, lula lèka èra Kristus.

Hia lii maho'o mi a'ari aa'i-aa'i nèti Aristobulus.

¹¹ Hia lii maho'o ja'a mi a'a Herodion. Nèngu dhèu Yahudi kahèi, sama sèmi ja'a.

Hia lii maho'o ja'a mi isi èmu Narkisus dhu parcaya Kristus.

¹² Hia lii maho'o mi ana hèni èdhi, Trifena dènge Trifosa. Rèngu pakako kahèi sasab'a nèti Kètu èdhi, Yesus Kristus.

Hia lii maho'o mi angalai ja'a, ana hèni èdhi, Persis. Te nèngu kahèi sab'a bia hia Kètu èdhi, Yesus Kristus.

¹³ Hia lii maho'o mi Rufus. Kètu èdhi, Yesus Kristus ka dhu hag'e nare ne.

Hia lii maho'o mi ina na kahèi. Te nèngu ne, nuka sèmi ina d'èlu ja'a. [☆]

¹⁴ Hia lii maho'o ja'a mi Asinkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas dènge a'ari aa'i-aa'i dhu pea dènge rèngu.

¹⁵ Hia lii maho'o ja'a mi Filologus, ana hèni èdhi, Yulia, Olimpas, Nereus dènge ana hèni na, dènge dhèu-dhèu sarani aa'i dhu sama-sama dènge rèngu.

¹⁶ Ladhe miu pakaboko, na, mi pa'uu èci dènge èci, dhu pantas mi dhèu parcaya. Juma'at Kristus aa'i-aa'i ètu se'e, hia lii maho'o mi miu kahèi. [☆]

Lii pasanèd'e nèti Paulus

¹⁷ A'ari aa'i-aa'i! Ja'a manèngi sèna ka miu mage-mage! J'aga paie-iie, te abhu dhèu dhu tao

[☆] **16:13** Markus 15:21 [☆] **16:16** 1 Korintus 16:20, 1 Tesalonika 5:26

miu mae-manyèla, aa dhu neo sii pabèbhe miu. Ngaa dhu rèngu peka dènge miu sèra, palab'a dènge ngaa dhu ji'i aj'a-nori le miu. De baku pa'angalai dènge dhèu sèmi sèra!

¹⁸ Dhèu sèra sab'a boe hia Kètu èdhi, Yesus Kristus. Rèngu sèra dhoka sab'a ho pa'oto ngi'u rèngu unu ra. Dhèu sèra dhoka hèb'a mènyi mi dhèu dhu dhae re'a mèka mia ka dhu be'a, aa mia ka dhu karehe. Rèngu hèb'a mènyi ho kapod'e-kabèli dhèu.

¹⁹ Dhèu aa'i-aa'i dhu tadèngi le, na, miu loe boe madhutu dad'ei Lamatua. Nèti èèna ka d'ara ja'a karej'e titu kèna lula miu. Dad'ei ja'a ka, ladhe miu d'èlu-mèu ètu j'ara-j'ara be'a, aa baku pakihu kee dènge j'ara-j'ara karehe.

²⁰ Ama Lamatua ka dhu bisa hia èdhi mamuri dame dènge mera-milu. Nèngu ka dhu èèna na palaho koasa nèti dhèu aae nidhu, aa pad'elo, peka na, miu ka dhu segi. Se'e se nèbhu heka j'aj'i. Ja'a sabaj'a, manèngi sèna ka Kètu èdhi, Yesus Kristus, pad'elo d'ara hua iia Na mi dedha miu.

²¹ Ari èdhi, Timotius, dhu sab'a sama-sama dènge ja'a, hia lii maho'o mi miu kahèi.

Lukius, Yason, dènge Sosipater, hia lii maho'o kahèi. Rèngu se dhèu Yahudi, èci èèna ka dènge ja'a.[◊]

²² (Ja'a ne, Tertius, ka dhu suri sasuri ne'e madhutu ngaa dhu Paulus pua ja'a suri. Lii maho'o nèti ja'a, te ja'a ne dhèu unu Kètu èdhi, Yesus Kristus kahèi.)

[◊] **16:21** Lii Lolo nèti Dhèu Pajuu-paleha 16:1

23 Ja'a, Paulus, manubha ètu èmu Gayus. Dhèu sarani aa'i-aa'i tema pakaboko ètu èmu na ho manèngi-mangaj'i. Nèngu hia lii maho'o kahèi.

Erastus, dhu j'aj'i bendahara kota, dènge a'ari èdhi Kuartus, hia miu lii maho'o kahèi.[☆]

24 [Ja'a manèngi, sèna ka Kètu èdhi, Yesus Kristus, pad'elo d'ara hua iia Na mi miu aa'i-aa'i mi! Lèke tare'a!]‡

Ama Lamatua ne, kapai titu kèna!

25 Koa-kio mi Ama Lamatua! Te Nèngu ka dhu unu koasa, sèna ka tao miu j'aj'i èra. Lii Lolo Be'a Na peka sèmi èèna ka, aa ja'a aj'a-nori dhèu sèmi èèna kahèi, ropa ja'a peka dènge rèngu lula-nèti Yesus Kristus. Lamatua ka dhu bhoke paled'a hia mi èdhi j'ara aa'i-aa'i lula-nèti Kristus, dhu uru-uru sèra dhèu dhae re'a mèka, lula dhu pahuni era.

26 Te ngaa j'ara-j'ara dhu uru sèra dhèu rèti lii padhai Lamatua suri ètu Sasuri Mola-Mèci, limuri ne mèu aadha-aadha le. Ama Lamatua dhu madhe nèdhi boe, Nèngu ka ator sèna ka dhèu nèti suku aa'i-aa'i, re'a mèu madha j'ara dhu pahuni uru sèra. Dènge j'ara ne'e, dhèu sèra bisa parcaya Ne, aa tao madhutu dad'èi Na.

27 Dhodhoka Nèngu mesa-mesa Na di, Ama Lamatua. Dhodhoka Nèngu mesa-mesa Na, dhu ne'a aa'i mèu-mèu j'ara. Ja'a d'èi j'oka paddedhadedha Ne, lula tatao Yesus Kristus! Lèke tare'a!

☆ **16:23** Lii Lolo nèti Dhèu Pajuu-paleha 19:29, 1 Korintus 1:14, 2 Timotius 4:20 ‡ **16:24** Alkitab lii Yunani dhu uru tèka aa dhu be'a risi, dènge boe ayat 24 ne.

Roma 16:27

lxxxii

Roma 16:27

Sasuri ja'a d'ai sange ne'e ka,
Saloom,
Paulus

**Dhaο Alkitab
Genesis and the New Testament in the Dhaο
language of Indonesia
Kejadian dan Perjanjian Baru dalam bahasa Dhaο**

copyright © 2012 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Dhaο

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

526bd1ea-5f35-574c-9a7a-dabc714cb5d3